

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
Факультет гуманітарних наук
Кафедра загального та слов'янського мовознавства

Кваліфікаційна робота
освітній ступінь – бакалавр

на тему: **«МОВНІ ПОМИЛКИ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ ТА
МЕСЕНДЖЕРАХ УКРАЇНСЬКИХ БЛОГЕРІВ (НА МАТЕРІАЛІ ПУБЛІКАЦІЙ
2024-2025 РОКІВ)»**

Виконала:

студентка 4-го року навчання,

Спеціальності

035 Філологія

Кравчук Марина Василівна

Керівник:

Непоп-Айдачич Л. В.

кандидат філологічних наук, доцент

Рецензент:

Айдачич Д.

доктор філологічних наук, проф.

Київ – 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. МОВНА ПОМИЛКА ЯК ОБ’ЄКТ ЛІНГВІСТИЧНОГО ВИВЧЕННЯ	5
1.1 Поняття помилки, історія вивчення мовних порушень.	5
1.2 Класифікація мовних помилок.....	6
1.3 Причини виникнення мовних неточностей.	8
1.4 Наслідки порушень норм української літературної мови.	10
1.5 Способи уникнення мовних огріхів.	13
1.6 Вивчення мовних помилок в українських соціальних мережах.	14
РОЗДІЛ 2. РІЗНОВИДИ ПОМИЛОК В УСНОМУ МОВЛЕННІ УКРАЇНСЬКИХ БЛОГЕРІВ	19
2.1 Орфоепічні порушення.	19
2.2 Морфологічні огріхи.	20
2.3 Лексичні помилки.....	22
2.4 Синтаксичні помилки.	26
2.5 Порушення стилістичних норм.....	27
РОЗДІЛ 3. ПОРУШЕННЯ МОВНИХ НОРМ У ПИСЕМНОМУ МОВЛЕННІ УКРАЇНСЬКИХ БЛОГЕРІВ.....	29
3.1 Порушення орфографічних норм.	29
3.2 Пунктуаційні огріхи.	30
3.3 Морфологічні помилки.	38
3.4 Лексичні огріхи.....	39
3.5 Порушення синтаксичних норм.....	42
3.6 Стилiстичні помилки.....	43
ВИСНОВКИ.....	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	47
СПИСОК ДЖЕРЕЛ	52

ВСТУП

Мова – це головний засіб спілкування між людьми, і вона безперестанно змінюється. У зв'язку з цим створюються нові вимоги щодо її використання. Не всі мовці прагнуть опанувати зміни, тому вони доволі часто припускаються огріхів як під час формального, так і неформального спілкування. Виникнення мовних помилок на різних етапах розвитку української мови досліджувало багато наукових діячів, серед яких Олександр Пономарів, Світлана Єрмоленко, Павло Куляс, Катерина Серажим, Любомир Сегін та інші.

Окрім цього, функціонування сучасних людей тісно пов'язане із активним розвитком технологій, соціальних мереж та месенджерів. Нині смартфон з доступом до інтернету став невід'ємною частиною життя багатьох українців. Унаслідок цього в людей з'являється бажання вести власний блог. Водночас не всі охочі усвідомлюють важливість мови, а зокрема дотримання норм і правил та відсутності в ній мовних огріхів. Хоча в певних випадках відхилення від норми можуть стати особливістю блогу, що зацікавлюватиме підписників, однак частіше наявність значної кількості помилок буде відштовхувати потенційних прихильників. До того ж, блогери з великою аудиторією здійснюють рекламу певних товарів або послуг. У випадку некоректного формулювання та мовлення наслідки можуть бути негативними не лише для автора контенту, але й для організації, чію продукцію описують.

Дослідники все частіше згадують у наукових роботах мовні порушення в інтернеті та соціальних мережах. Наявність праць Ю. Літкович, Л. Ковальчук та Л. Киричук, Г. Клярської й О. Тарасенко, Т. Ніколаєвої засвідчує інтерес до проблематики. Водночас ще не було проведено детального аналізу мовлення українських блогерів, що обумовлює актуальність роботи.

Метою нашої праці є дослідження порушень мовних норм у соціальних мережах та месенджерах українських блогерів задля виявлення типових мовних помилок.

Для досягнення поставленої мети необхідно розв'язати низку **завдань**:

- дослідити поняття помилки, історію його вивчення;

- охарактеризувати різновиди мовних помилок;
- виявити причини їхнього виникнення;
- сформулювати наслідки існування мовних неточностей;
- віднайти способи їх уникнення;
- розглянути типові мовні помилки в інтернеті;
- проаналізувати мовні огріхи в соціальних мережах та месенджерах українських блогерів;
- запропонувати коректні відповідники.

Об'єктом вивчення обрано українське мовлення блогерів у соціальних мережах «Тіток», «Інстаграм» та месенджері «Телеграм».

Дослідження здійснюється на матеріалі 27 відеопублікацій загальною тривалістю 39 хвилин 43 секунди та 12 писемних висловлювань за період 2024 – 2025 років.

Основними методами дослідження у цій науковій роботі є:

- дескриптивний, який допоможе описати обране явище;
- структурний, що передбачає виділення певних одиниць та їх класифікацію;
- метод лінгвістичного аналізу, що дозволить розглянути текст як продукт мовно-розумової діяльності людини;
- лінгвокультурологічний метод, який надасть змогу дослідити мову та її зв'язки з культурою.

Наша робота **складається** зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури та списку джерел аналізованого матеріалу.

РОЗДІЛ 1. МОВНА ПОМИЛКА ЯК ОБ'ЄКТ ЛІНГВІСТИЧНОГО ВИВЧЕННЯ

1.1 Поняття помилки, історія вивчення мовних порушень.

Помилка є багатогранним поняттям, яке вивчають в межах різних наукових дисциплін, зокрема й у мовознавстві. Згідно з нормативним підходом, помилкою вважають неточне слововживання чи неправильну побудову висловлювання, що виникають у результаті невмотивованого порушення мовно-літературної, логічної, видавничої та інших норм, і є наслідком неправильних мисленнєвих операцій [18, с. 13]. Водночас відповідно до функціонального підходу, помилку вважають явищем, що не відповідає меті комунікації [11, с. 10].

Одним із перших науковців, який досліджував явище помилок, є швейцарський лінгвіст, професор Анрі Фрей [11, с. 10]. Учений зазначав, що неправильні вживання частіше трапляються в усному мовленні, рідше – у письмовому [24, с. 22]. Об'єктом його вивчення були не випадкові порушення, а саме утворення, які суперечать суворим мовним нормам [24, с. 22].

Ще одним дослідником цього явища є Г. Джордж, який розглядав помилки в умовах викладання іноземної як другої мови [11, с. 10]. Науковець називав інформацію, яку учень вивчає завдяки вчителю або теоретичним працям, «входом», а опанування усної та писемної форми мови – «виходом», відповідно утворення, які не передбачені «входом» і з'являються на «виході», є помилками [11, с. 10].

У контексті історії вивчення мовних помилок необхідно згадати і про напрацювання німецьких науковців Рудольфа Мерінгера та Карла Майєра, які створили та опублікували велику класифікацію порушень мовних норм, опираючись на причини їх виникнення [11, с. 10].

Починаючи з другої половини ХХ століття, процес вивчення та аналізу мовних помилок став більш активним та частотним [11, с. 10]. Як зазначає Н. Дзюбак, саме тоді з'явилися праці Ш. Баллі, Т.В. Радзієвської, О.О. Селіванової, Ф.С. Бацевича та ін. [11, с. 10].

До того ж, необхідно розмежовувати поняття мовної та мовленнєвої помилки. А. Бабій та С. Турлюк зазначають: «Мовна компетенція – це знання мовних норм на всіх рівнях лінгвістичної науки. Мовленнєва компетенція – це вміння адекватно й доречно користуватися мовою в конкретних ситуаціях, використовувати для цього як мовні, так і позамовні та інтонаційні засоби виразності» [2, с. 2]. Відповідно, мовні помилки – це незнання мовних норм, а мовленнєві помилки – це відсутність уміння доречно користуватися мовою в конкретних ситуаціях. Ф. Бацевич вважає, що комунікативна помилка є збоєм у спілкуванні, який характеризується недосагненням очікуваного перлокутивного ефекту, а причиною цього є недостатня комунікативна компетенція адресанта, а мовна девіація – тип невдач у спілкуванні, причиною яких є недостатня мовна компетенція учасників [3, 4]. До такого останнього різновиду помилок науковець зараховує неточності, обмовки, описки, пов'язані зі специфікою лексичної та граматичної семантики певної мови [4].

Отже, помилка – різносторонній термін, яким оперують у багатьох науках. Залежно від підходу, у мовознавстві це поняття вважають невмотивованим порушенням норм або явищем, яке не відповідає меті комунікації. Помилки активно досліджували А. Фрей, Г. Джордж, Р. Мерінгер, К. Майєр. З 1979 року в українському мовознавстві це явище почали вивчати Ф.С. Бацевич, Т.В. Радзієвська, О.О. Селіванова та інші. Поняття мовної та мовленнєвої помилки різняться тим, що перша є порушенням мовних норм, а друга – недоречним використанням мови у певних випадках.

1.2 Класифікація мовних помилок.¹

У сучасній українській літературній мові традиційно виділяють різні види помилок на підставі належності цих одиниць до відповідних мовних рівнів. Серед них – лексичні, стилістичні, морфологічні, синтаксичні, орфографічні, орфоепічні та пунктуаційні.

¹ У своїх попередніх працях ми зверталися до питання класифікації та причин виникнення порушень мовних норм. У межах другого підрозділу ми спираємося на попередні напрацювання [15].

Як відомо, об'єктом вивчення лексикології є словниковий склад мови [10, с. 102]. Відповідно, лексичні огріхи – це помилкове використання слів, вибір неправильних синонімів або паронімів, неприйнятне вживання діалектних або розмовних слів у літературному мовленні, використання лексем різної стильової належності, повторення слів з однаковим значенням або спільним коренем, неправильне використання фразеологізмів та інших конструкцій [18, с. 454].

Предметом вивчення стилістики є стилістична диференціація мови та її функціональні стилі [27, с. 5]. Стилістичні помилки – це порушення принципів уживання мовних засобів відповідно до їх стилістичного забарвлення та комунікативної функції. До них належить невідповідність стилістичного забарвлення слова змістові фрази, мовні штампи, штучна експресивність, немілозвучність висловлювання внаслідок нагромадження однакових звуків, надмірний вжиток одних і тих самих частин мови, одноманітність у побудові речень, невдала довжина фраз тощо [1, с. 44].

Граматика як розділ мовознавства вивчає граматичну будову мови: систему морфологічних категорій і форм слів різних частин мови, синтаксичних категорій, словосполучень і речень та способів словотворення [26, с. 4]. Морфологія та синтаксис є основними розділами цієї науки [26, с. 4]. Серед морфологічних помилок найпоширенішими є неправильне творення відмінкових форм різних частин мови, недотримання норм ступенювання прикметників, дієприкметників, прислівників, похибки дієвідмінювання, помилки в уживанні суфіксів і префіксів, порушення правил милозвучності, некоректне творення форм граматичного роду, числа тощо [18, с. 98]. До синтаксичних помилок належить нагромадження конструкцій із однотипними граматичними формами, хиби в узгодженні та керуванні, помилки в прийменникових сполуках, нерозуміння функціональної та логічної ролі розділових знаків, похибки в ускладнених синтаксичних побудовах та інше [18, с. 312].

Орфографія – це історично сформована й загальноприйнята система правил мови щодо способів передачі мовлення на письмі [39, с. 443]. Відповідно, орфографічні помилки – це неправильне написання лексем. Наприклад, використання м'якого знака у словах, що не передбачають його вживання, помилкове написання «и»

та «і» у словах іншомовного походження, відсутність апострофів або їх хибне застосування, неправильне написання суфіксів у прикметниках, що утворені від іменників, некоректне застосування великої літери, неправильно утворене спрощення в групах приголосних тощо.

Орфоепія – це система загальноприйнятих правил літературної вимови, яка включає вимову звуків, звукосполучень, словесний (складовий) наголос та інтонування живої мови [25]. Відповідно, орфоепічними помилками вважають неправильну вимову слів та помилкові наголоси в лексемах.

Систему правил уживання на письмі розділових знаків називають пунктуацією [28, с. 389]. З цього випливає, що пунктуаційні помилки – це неправильне використання крапок, ком, крапок з комою, двокрапок, тире, трьох крапок, знаків оклику, знаків питання, лапок, дужок тощо. Наприклад, повна відсутність розділових знаків, їх застосування не на своєму місці, вживання одного знаку, замість іншого та інше.

Отже, традиційно виокремлюють такі різновиди помилок: лексичні, які стосуються словникового складу мови; стилістичні, які є порушенням стилістичних норм мовлення; граматичні, що поділяються на морфологічні та синтаксичні, та які, відповідно, є порушенням граматичних норм мовлення; орфографічні, що є хибним написанням слів, орфоепічні, які стосуються неправильної вимови та наголошення лексем, та пунктуаційні, які характеризуються неправильним уживанням розділових знаків.

1.3 Причини виникнення мовних неточностей.

Наразі ми розглянемо основні причини порушення норм української літературної мови. Перша з них – це недостатній рівень грамотності мовців. Відсутність належної освіти та недостатня практика в мовленні можуть призвести до незнання правильних граматичних структур та використання помилкових форм слів.

У випадку іноземців, які вивчають українську мову, недостатня підготовка та відсутність практики у мовленні можуть спричинити помилки у вживанні лексики,

граматики, пунктуації тощо. Цю проблему досліджувала Г. Чуба у статті «Міжмовна омонімія як джерело помилок при вивченні української мови студентами-поляками» [40, с. 90–96]. Авторка визначила типи мовних помилок, яких студенти-поляки припускаються найчастіше, та запропонувала шляхи їхнього уникнення. Посилаючись на працю іншої дослідниці «Лексична міжмовна омонімія у слов'янських мовах», Г. Чуба рекомендує «проводити спеціальні заняття і семінари для студентів-філологів, присвячені проблемі міжмовної асиметрії і лексичної інтерференції, джерелом якої на лексичному рівні є міжмовні відповідники омонімічного характеру, особливо в ситуації близькоспоріднених мов» [38, с. 121–126; 40, с. 95].

Ще однією причиною існування помилок в українській мові є вплив середовища. До прикладу, люди, які проживають у місцях, де поширений діалект або схожа до української літературної мова, можуть навіть не здогадуватися, якої кількості помилок вони припускаються.

В інтернеті, зокрема соціальних мережах, містяться огріхи. Користувачі часто спілкуються завдяки текстовим повідомленням, а тому припускаються неточностей, оскільки вони здебільшого надають перевагу швидкості, а не правильності написання. Цю проблему детально розглядали Г. Клярська та О. Тарасенко [14, с. 49–52]. У їхній роботі було проаналізовано нехтування розділовими знаками, великою літерою, заперечення літературних норм та інше.

Мас-медіа також можуть поширювати неправильне уживання слів та мовні помилки різних видів, що впливає на мовлення аудиторії, зокрема на молодше покоління. Люди звикли думати, що працівники телебачення, автори статей у газетах та журналах не можуть припускатися помилок, однак це переконання є хибним. Існує велика кількість наукових праць, у яких дослідники розглядають типові неточності у засобах масової інформації. Прикладами таких робіт є стаття А. Яворського, у якій було систематизовано мовні помилки, що автор виявив у друкованих джерелах, а також праця Г. Клярської та О. Тарасенко, про яку йшлося раніше [43, с. 121–125; 14, с. 49–52]. Автори останньої зазначають, що основною причиною виникнення мовних помилок у мас-медіа є недостатня увага працівників до культури мовлення або їхня

професійна невідповідність. Певні новинні портали функціонують цілодобово, а тому робітники часто нехтують якістю публікацій, зважаючи тільки на інформативність та новизну інформації [14, с. 49–52]. У такий спосіб неосвіченість та поспіх працівників медіа може сприяти поширенню неграмотності серед громадян.

Ще однією причиною помилок є вплив російської мови, який виник унаслідок тривалої асиміляторської політики СРСР та Росії. У своїй праці К. Серажим зазначає, що процес уподібнення та знищення української культури продовжувався століттями та був насильницьким, тому зрозуміло, що журналісти можуть думати російською, а перекладати та писати українською, що, безперечно, є причиною виникнення типових порушень лексичних норм української літературної мови: росіянізмів [32, с. 115].

Існують роботи інших вчених, які розглядають таке порушення лексичних норм української літературної мови. Прикладом є праця М. Ріпей, у якій авторка проаналізувала ненормативне вживання конструкцій *так, таким чином* на початку речень на прикладі статей у газетах. [29, с. 72–76]. Ще однією дослідницею росіянізмів є І. Мислива-Бунько, яка у своїй роботі визначила типові мовні помилки, що виникли внаслідок впливу російської мови, та вказала на основні причини, серед яких байдужість до рідної мови, пасивність до вдосконалення тощо [21, с. 149–159].

Окрім цього, з початком великого вторгнення Російської Федерації на територію України більшість жителів останньої почала розуміти, наскільки важливою є українська мова. Повномасштабна війна стала поштовхом для того, щоб раніше російськомовні українці почали масово переходити з російської на українську. Зрозуміло, що в такому випадку помилок уникнути неможливо, оскільки вплив першої був довготривалим, про що зазначалося вище.

Отже, є велика кількість причин виникнення помилок в українській мові, серед яких недостатній рівень освіти, вивчення української мови іноземцями, вплив мас-медіа, мовного середовища, зокрема російської мови, та культура використання соціальних мереж.

1.4 Наслідки порушень норм української літературної мови.

У попередньому підрозділі ми розглянули основні причини порушень норм української літературної мови, але також важливо звернути особливу увагу на їх можливі наслідки. Виникнення мовних огріхів може мати негативний вплив на різні сфери життя людини, зокрема йдеться про соціальну, культурну, професійну, освітню тощо.

Людина, яка не дотримується норм української літературної мови, може видаватися менш освіченою, ніж вона є насправді. У такому випадку часто виникають проблеми, пов'язані зі спілкуванням з іншими особами. Наприклад, мовні порушення можуть стати причиною насмішок з боку друзів, рідних та навіть незнайомців. Це, безумовно, впливає на настрій та психологічний стан людини. Помилкове формулювання висловлювання або некоректне застосування слів може спричинити непорозуміння та навіть конфліктні ситуації, які в подальшому буде складно вирішити, навіть якщо докласти зусиль.

Варто зауважити, що мовні помилки можуть викликати труднощі як з пошуком, так і з виконанням роботи. Переважно йдеться про діяльність, яка пов'язана з написанням, редагуванням, коректуванням, озвучкою текстів, а також якщо це стосується провідних посад у великих організаціях. До того ж, огріхи у резюме значно знижують шанси на успішне працевлаштування, оскільки в такий спосіб автор презентує себе як менш грамотну особистість.

Мовні особливості та формулювання можуть викликати юридичні проблеми, якщо йдеться про офіційні документи. Цілком можливою є ситуація, коли людина осмислює певне явище в один спосіб, а формулює це з дещо інакшим трактуванням або з мовними помилками, що докорінно змінює сенс висловлювання. Є випадки, коли недоброчесні особи намагаються ввести інших в оману, застосовуючи неоднозначність формулювань. Тому під час написання, прочитання та підписування договорів необхідно уважно ознайомитися з текстом задля того, аби уникнути можливих непорозумінь та проблем. Окрім цього, чимала кількість мовних помилок наявна в законодавчих актах, що може призвести до недотримання вимог законодавства суб'єктами правовідносин та втрати регулятивно-імперативної функції [42, с. 183].

Мовні неточності можуть мати вплив не лише на одну особу, але й на різні за кількістю соціальні групи. Наприклад, наявність огріхів у мовленні людини може спричинити мовну деградацію не лише цього суб'єкта, але і його оточення. Ідеться переважно про дітей, адже саме вони часто сприймають старших як авторитетних осіб, які не помиляються, що є хибною думкою, а про існування надійних джерел для перевірки інформації ще не знають. Під час спілкування з однолітками молодше покоління поширює неправильні висловлювання, почуті від дорослих людей, що може спричинити масове порушення норм української літературної мови серед молоді.

Варто звернути особливу увагу на представників сфери освіти, зокрема йдеться про вчителів у школах та викладачів у закладах вищої освіти. Мовні помилки під час освітнього процесу наявні як у педагогів, чия спеціалізація є технічною, так і в тих, хто викладає гуманітарні предмети [8, с. 278]. Звичайно, у повсякденному житті кожний громадянин має право обирати, як йому спілкуватися, однак водночас необхідно зауважити, що під час процесу навчання це може мати негативний вплив на рівень володіння мовою учнів та студентів, оскільки вони активно переймають інформацію та беруть приклад з педагогів.

Мовну деградацію може спричинити інформація, яка існує у всесвітній мережі. Як нам відомо, поширювати, доповнювати та змінювати тексти може будь-яка особа з доступом до інтернету. Не всі з них дотримуються норм сучасної української мови, що в подальшому призводить до поширення огріхів серед населення.

Доволі подібною є ситуація, яка стосується блогерів. Як самі автори сторінок, так і їхні прихильники не завжди перевіряють інформацію, що стосується правильного написання або вимови слів, коректної пунктуації, формулювання текстів, доречності висловлювань тощо. Знову-таки на цій підставі відбувається розповсюдження хибного вжитку української літературної мови.

Отже, основними наслідками виникнення мовних помилок є проблеми у спілкуванні з іншими особами, унаслідок чого з'являються труднощі з пошуком або виконанням роботи, юридичні проблеми, мовна деградація групи людей та активне поширення хибних норм української літературної мови.

1.5 Способи уникнення мовних огріхів.

Розглянувши причини та наслідки утворення мовних помилок, проаналізуємо способи їх усунення. Головним є бажання до покращення навичок володіння рідною мовою. У випадку відсутності мотивації буде важко систематично та продуктивно працювати, відповідно, досягнення мети стане складним завданням.

Задля того, аби не втрачати зацікавлення, можна об'єднатися з друзями або однодумцями. Робота в команді часто підтримує мотивацію, тому вірогідність того, що виникне бажання здатися, значно знижується. Окрім того, у такому випадку з'явиться можливість ділитися власним досвідом, успіхами, джерелами інформації тощо.

Наступний спосіб є досить звичним, однак дієвим. Необхідно читати більше літератури, оскільки так можна поповнити словниковий запас, краще розуміти контекст, у якому варто вживати ті чи ті слова, покращити стилістичні, орфографічні та пунктуаційні навички, що дозволить простіше та чіткіше формулювати висловлювання.

Поза тим, слід виділяти вільний час та спрямовувати дозвілля на самовдосконалення. Варто звернути увагу на YouTube-канали та подкасти, що стосуються мови. У такий спосіб можна займатися своїми справами та водночас покращувати власні навички, засвоюючи нову або повторюючи вже відому інформацію.

Мовні курси також допомагають поліпшити навички. Вони можуть бути безкоштовними або платними, проводитися в аудиторії або дистанційно, у групах або наодинці з викладачем. Мовна практика – це гарний спосіб не лише для вивчення іноземних мов, але і для вдосконалення рідної. Особливо такі курси за професійним спрямуванням будуть корисними для вчителів та викладачів, а як наслідок і для здобувачів освіти.

Ще один спосіб буде спрямований на заохочення учнів початкової школи до покращення мовних навичок. Варто звернути увагу на інтерактивні, зокрема

дидактичні ігри. Така форма активності дозволить привернути увагу та зацікавити школярів, поповнюватиме їхній словниковий запас, спонукатиме до дій, розвиватиме комунікативні навички і творчі засади та закріплюватиме вивчений матеріал [9, с. 54].

У такому контексті варто згадати про Всеукраїнський радіодиктант національної єдності, який відбувається щороку. Хоч його основною метою є об'єднання всіх українців, навіть поза межами держави, однак така діяльність дозволить перевірити свої знання, а в разі здобуття перемоги отримати символічні призи, зокрема сувеніри, книги тощо [34].

Дієвим буде і спосіб перевірки інформації. Коли виникають сумніви стосовно вживання слів, розділових знаків, значення лексем, їхнього існування в українській мові та іншого, варто звернутися до низки словників або чинного українського правопису.

Отже, для того, аби уникнути мовних помилок, необхідно: мати зацікавленість у процесі вдосконалення мовних навичок, об'єднуватися з товаришами, однодумцями та ділитися з ними інформацією, читати літературу, спрямовувати вільний час на розвиток, брати участь в мовних курсах та написанні Всеукраїнського диктанту національної єдності. У випадку з учнями, які є представниками молодшої школи, варто обирати ігрову форму навчання як додатковий спосіб зацікавлення.

1.6 Вивчення мовних помилок в українських соціальних мережах.

Порушення мовних норм в українських соціальних мережах залишаються недослідженими, однак наявні дотичні праці, у яких розглянуто типові помилки в усному і писемному мовленні українців.

Уміння виражати думки в усному мовленні є показником рівня освіченості, інтелектуальності та розвитку людини. Тож особи, які мають професії, пов'язані з усною формою вираження думок, повинні розуміти не лише те, про що вони говорять, але й те, як правильно подати інформацію [22, с. 284]. Для цього необхідно зважати на інтонацію, логічні наголоси, темп мовлення тощо.

У більшості соціальних мереж блогери послуговуються переважно усним мовленням, оскільки це швидше, простіше та зручніше. Водночас під час «живої» розповіді важче контролювати правильність формулювань, вимови, відсутність повторів, що може спричинити порушення на різних мовних рівнях.

Дослідження усного мовлення українських публічних осіб показують, що частотними помилками є некоректне наголошування слів, стилістично невдалі поєднання, неправильне вживання лексем та словосполучень, що може бути спричинене міжмовною інтерференцією [22, с. 285–286]. До поширених огріхів зараховують і морфологічні помилки, зокрема застосування неправильних прийменників, некоректне відмінювання слів, неузгодження в категорії роду, вживання активних дієприкметників, не притаманних для української мови тощо [22, с. 285–286]. До того ж, зафіксовано випадки хибного узгодження та керування, а також тавтологічних зворотів [22, с. 285–286].

Аналіз усного мовлення студентів також свідчить про порушення правил акцентуації, уживання слів у невластивих значеннях, застосування некоректних лексем, використання скалькованих виразів (переважно з російської мови) [36, с. 153–154]. Серед морфологічних помилок часто спостерігається неправильне відмінювання, зокрема йдеться про форму родового відмінка іменників другої відміни чоловічого роду, форми прізвищ чоловіків із закінченнями -о, -а, -я, ігнорування кличного відмінка тощо [36, с. 155]. У дослідженнях також зафіксовано граматичні повтори та нагромадження мовних штампів [36, с. 155–156].

Обстеження писемного мовлення українців підтверджує, що людство послуговується соціальними мережами задля швидкого спілкування, перегляду корисних або цікавих публікацій, створення власного контенту тощо.

Передусім розглянемо особливості інтернет-листування. Людство надає перевагу саме такому типу взаємодії через те, що це значно заощаджує час. Зазвичай в офіційних листах мовні норми не порушуються навмисно, хіба що через необізнаність. А у випадку спілкування із друзями та родиною учасники переписки переважно свідомо породжують безліч своєрідних ознак, не всі з яких мають позитивний вплив на розвиток мови. Однією з таких рис є нехтування правилами

мовного етикету. У переписках нечасто застосовують такі висловлювання: «Привіт», «Вітаю», «Доброго ранку», «Добрий день», «Добрий вечір» тощо. Ще рідше трапляються такі фрази: «Бувай», «До побачення», «До зв'язку». Останню особливість можна пояснити тим, що сприйняття часу у соціальних мережах або месенджерах є дещо зміненим, тому люди не прощаються, адже можуть отримати нове вхідне повідомлення найближчим часом або того ж дня [14, с. 49].

Варто розглянути нехтування великою літерою. Це стосується як початку речень, так і власних назв, переважно географічних та адміністративно-територіальних одиниць, імен та прізвищ. Назви свят, установ, організацій та органів влади також пишуть неправильно. Це може призвести до усталення хибних норм у свідомості людини, тому надалі вона може послуговуватися помилковими варіантами написання. Те саме стосується і розділових знаків, які теж часто ігнорують. Найменш частотними є знаки оклику, двокрапки, крапки з комою, тире тощо. Дещо частіше застосовують коми, крапки, знаки питання. Подеколи трапляються випадки, коли людина повністю нехтує всіма розділовими знаками, що значно ускладнює сприйняття написаної інформації та знову-таки призводить до забуття норм української літературної мови, а в подальшому спричиняє неправильне застосування знаків пунктуації. Як зазначають дослідники, «цікавим є те, що деякі користувачі зізнаються, що поза межами інтернету пишуть і говорять правильно, намагаються не робити помилок, але в мережі нехтують літературними нормами задля швидкості, легкості і наголошують на тому, що їм так комфортніше і подобається відчуття того, що не потрібно дотримуватися ніяких "правил"» [14, с. 50–51].

Необхідно розглянути ненавмисні помилки: одруки та технічні помилки, які утворюються завдяки системі Т9. Знову згадаємо, що люди, які спілкуються в інтернеті, часто поспішають, тому можуть не помітити неправильне написання слів. Звичайно, це явище не матиме таких невідворотних наслідків, як ті помилки, які утворені свідомо, однак це може ускладнити сприйняття тексту третіми особами. Тож заощаджуючи свої зусилля та час, люди часто забувають про інших представників суспільства, які витрачають їх на тлумачення написаного тексту.

Ще одна з головних причин використання соціальних мереж – це бажання провести вільний час за переглядом дописів або відео блогерів. Це можуть бути як кадри з життя особистості, так і корисна інформація чи цікаві факти про когось або щось. Звичайно, люди не завжди мають бажання перевірити нову для себе інформацію, а тим паче переглядати правопис, аби впевнитись у правильності написаного чи сказаного. Таке явище призводить до поширення хибних норм української літературної мови.

Оскільки ми вже звернули увагу на людей, які створюють контент, то варто згадати про тенденцію написання субтитрів на відео. Таке явище існує для того, аби підписники мали змогу сприймати інформацію не лише аудіально, але й візуально або виключно візуально. Не всі блогери роблять це самостійно, оскільки існують застосунки, що допомагають їм спростити цей процес. Останнім часом набувають популярності програми, які генерують автоматичні субтитри до відео. Це доволі гарна ініціатива, якщо зауважити, що блогери перевіряють такі тексти та редагують їх за потребою, однак не всі контент-кріейтори перечитують результат роботи застосунку. Як наслідок, у мережу потрапляє публікація, у якій звук та написи не збігаються. Застосунок може додати нові слова, яких блогер не казав, або навпаки: прибрати текст, який був сказаний. Час від часу програма добирає неправильні, хоч і спільнокореневі слова. Усі перераховані фактори можуть ускладнити сприйняття інформації третіми особами, а внаслідок цього спричинити відсутність зацікавлення тим чи тим обліковим записом.

Також необхідно звернути увагу на суржик в соціальних мережах. З одного боку, це порушення норм української літературної мови, що може мати негативний вплив на зацікавленість блогом третіх осіб. Водночас, з іншого боку, це може бути особливістю стилю людини, що навпаки заохочуватиме підписників переглядати публікації. Варто зазначити, що в цій роботі ми розглядатимемо застосування суржику виключно в блогах контент-кріейторів, які докладають зусиль, аби розмовляти українською літературною мовою, однак подеколи помиляються та застосовують суржик замість українського відповідника. У випадку використання таких елементів з метою жарту або прояву особистого стилю, ми не зважатимемо на це явище.

Отже, було проаналізовано частотні мовні огріхи українців: орфоепічні, лексичні, морфологічні, синтаксичні та стилістичні помилки в усному мовленні, а також нехтування правил мовного етикету, ігнорування великої літери, знаків пунктуації, одруки, технічні помилки, неувважність у писемному. До того ж, ми звернули увагу на суржик у соціальних мережах. Це явище в контексті мережі «Інтернет» має амбівалентний характер, оскільки може мати позитивний або негативний вплив на зацікавлення блогем третіх осіб.

У підсумку до цього розділу зазначимо, що поняття мовної помилки вивчали А. Фрей, Г. Джордж, Р. Мерінгер, К. Майєр та інші науковці. Традиційно виокремлюють лексичні, стилістичні, граматичні (існує розподіл на синтаксичні та морфологічні), орфографічні, орфоепічні, пунктуаційні помилки. До основних причин їх виникнення в українській мові зараховуємо тривалий вплив російської мови, відсутність належної освіти мовців, вивчення мови іноземцями, вплив мовного середовища, соціальних мереж та мас-медіа. Наслідками існування мовних помилок є насмішки, конфліктні ситуації, труднощі з пошуком та виконанням роботи, юридичні проблеми, мовна деградація однієї людини або групи осіб, а також поширення хибних норм української літературної мови. Було створено перелік способів, які допоможуть позбавитися мовних неточностей, а саме: об'єднання з однодумцями, прочитання літератури, спрямування вільного часу на розвиток, перегляд відповідних відео, прослуховування подкастів, участь у мовних курсах, написання Всеукраїнського радіодиктанту національної єдності, перевірка інформації та інтерактивні ігри для зацікавлення учнів молодшої школи.

До того ж, ми розглянули типові мовні помилки у мовленні українців та виявили, що поширеними огріхами в писемному мовленні є нехтування правил мовного етикету, ігнорування великої літери, знаків пунктуації, одруки, технічні помилки, неувважність. В усному мовленні найчастіше спостерігаються орфоепічні помилки, а саме: некоректні наголоси. Дещо рідше трапляються лексичні, морфологічні, синтаксичні та стилістичні огріхи, що свідчить про низький рівень знань, пов'язаних із правилами української літературної мови.

РОЗДІЛ 2. РІЗНОВИДИ ПОМИЛОК В УСНОМУ МОВЛЕННІ УКРАЇНСЬКИХ БЛОГЕРІВ

2.1 Орфоепічні порушення.

У межах цього розділу ми проаналізуємо 27 розмовних відео у соціальній мережі «Тікток». Кожна із публікацій триває від 39 секунд до 3 хвилин 50 секунд. Загальна тривалість відео становить 39 хвилин 43 секунди. Для виокремлення різновидів мовних помилок застосуємо критерій мовного рівня, на якому блогери припускаються неточностей. У такий спосіб можна виявити орфоепічні, морфологічні, лексичні, синтаксичні, стилістичні помилки.

У відео було виявлено 39 порушень орфоепічних норм. Ми вважаємо доречним поділити їх на 3 підгрупи: неправильна акцентуація, помилки у вимові іншомовних слів та інші хиби у вимові.

До першої підгрупи зараховуємо лексеми з неправильними наголосами. Наприклад, хибна акцентуація в дієсловах: *провéсти* [48, 49], *вéсти* [66], *нанéсти* [73], *перенéсли* [48], *зáйняло* [50], *поділю́ся* [51], *будéте* [51], *взя́ли* [56], *лю́блю* [63]. Окремі наголоси можна вважати такими, що спричинені російським впливом. Правильні відповідники: *провесті́, весті́, нанесті́, перенеслі́, зайняло́, поділю́ся, будете́, взяли́, люблю́*. До того ж, було зафіксовано помилкові наголоси в іменниках: *мережа́х* [48], *середі́нку* [51], *витра́ти* [52, 60], *випа́док* [53], *флюорогра́фія* [56], *гроше́й* [60], *базі́лік* [62], *чорнослі́в* [64], *хутро́* [65], *зібра́ння* [66], *сві́чки* [69] (у називному відмінку множини), *марке́тинг* [72]. Коректні варіанти: *мере́жах, сере́динку, ві́трати, ві́падок, флюорогра́фія, гро́шей, базилі́к, чорно́слив, ху́тро, зібра́ння, сві́чки, ма́ркетинг*. Хибні наголоси у прикметниках були менш частотними: *громадські́й* [60], *но́вий* [66, 69], *зручні́й* [68]. Правильні варіанти: *грома́дський, нові́й, зру́чний*.

У межах наступної підгрупи було зафіксовано некоректну вимову неологізмів й іншомовних лексем: *сторі́з* [53], *ді́рект* [53, 58], *крінж* [57], *скрі́ншот* [60], *тірамісу* [62]. Відповідно до чинного українського правопису, у словах іншомовного

походження після приголосних звуків *д, т, з (дз), с, ц, ч, ш, ж (дж), р* перед наступним приголосним пишемо *й* вимовляємо не *і*, а *и*. Тобто правильні форми: *сториз, директ, кринж, скриншот, тирамісу*.

До третьої підгрупи було зараховано слова *шістдесят* [61] та *вісімдесят* [65]. Згідно з правописом, числівники з кінцевою частиною *-десят* пишемо без м'якого знака, а відповідно вимовляємо без пом'якшення в кінці лексеми, тобто *шістдесят, вісімдесят*. Натомість у слові *крохмаль* останній приголосний звук є м'яким, однак нами було зафіксовано хибну форму: *крохмал* [67]. Крім того, ми виявили помилку у вимові лексеми *грунт* [55, 59, 61], правильно – *грунт*.

Отже, у межах цього підрозділу було проаналізовано 39 орфоепічних помилок, які ми розглядали у межах трьох підгруп: неправильна акцентуація – 27 одиниць, помилки у вимові іншомовних слів – 6 одиниць та інші хиби у вимові – 6 одиниць.

2.2 Морфологічні огріхи.

У матеріалі для аналізу було виокремлено 19 морфологічних порушень, які ми розподілимо в межах 3 підгруп: помилки у вживанні прикметників, дієприкметників, прислівників; неправильний рід; хибне творення відмінкових форм. Одноразово було зафіксовано помилку у прийменниковій сполуці та граматичний повтор, які ми розглянемо окремо.

До першої підгрупи зараховуємо недотримання норм ступенювання або неправильне творення лексем. Частотним було використання слова *самий* для утворення найвищого ступеня порівняння, що є помилкою. Натомість необхідно додати до прикметника префікс *най-* або слова *найбільш, найменш*, тобто замість *сама велика сумка* [54] пишемо *найбільша сумка*, а словосполучення *сама популярна швабра* [72] замінюємо на *найпопулярніша швабра* або *найбільш популярна швабра*. У певних випадках було зафіксовано утворення ступенів порівняння від лексем, що мають непорівнювану ознаку: *саме базове* [60], *саме перше* [62], *найостанніша версія* [49], натомість достатньо вжити *базове, перше, остання версія*. Було виявлено спосіб утворення вищого ступеня порівняння шляхом комбінації простої та складеної форми:

більш сучасніше [49], *більш ретельніше* [49]. Правильні відповідники простої форми: *сучасніше, ретельніше*, складеної форми: *більш сучасно, більш ретельно*.

Було зафіксовано випадки неправильного вживання дієприкметників та прикметників. Згідно з правописом, прикінцеві форманти *учий(-ючий) та -ачий(-ячий)* в активних дієприкметниках теперішнього часу не є характерними для української мови. Уникнення такого типу помилок можливе шляхом утворення підрядної конструкції або заміни лексеми на відповідник без вказаних формантів. Наприклад, замість *водовідштовхуючий* [56] вживаємо *водовідштовхувальний*, а *вологопоглинаючі серветки* [70] змінюємо на *серветки, що поглинають вологу*. Вислів *крутящіся підноси* [70] є граматичною калькою з російської мови. Для уникнення порушення застосовуємо попередній спосіб: *обертові підноси* або *підноси, що крутяться*. На початку складних слів числівник *два* переважно має форму *дво-*, а форма *двох-* вживається лише перед наступним голосним, тому замість помилкового прикметника *двохрічний* [55] використовуємо правильний відповідник: *дворічний*.

До наступної підгрупи було зараховано конструкції *незвичайна, низькокалорійна хачапурі* [50] та *ось таке песто* [63]. Фіксуємо неузгодження в роді прикметника і займенника з іменником. *Хачапурі* – середній рід, адже це незмінювана лексема іншомовного походження на позначення назви неістот, тому правильна форма: *незвичайне, низькокалорійне хачапурі*. *Песто* – чоловічий рід, оскільки це назва соусу, який також наділений категорією чоловічого роду. Коректний відповідник – *ось такий песто*.

До підтипу хибного творення відмінкових форм було внесено конструкції, які є граматичними кальками з російської мови, наприклад, *розкладаю по купкам* [52]. У цьому випадку прийменник *по* вимагає не давального, а місцевого відмінка, тобто правильно так: *розкладаю по купках*. Аналогічне порушення наявне у висловлюванні *розклали по місцям* [70], коректна форма: *розклали по місцях*. Помилковою є конструкція *чохли на затяжкі* [55], для уникнення хибі необхідно застосувати місцевий відмінок: *чохли на затяжці*. Крім того, було зафіксовано відмінювання числівника *шістдесят* за російським зразком: *шестидесяти* [70]. Правильна форма лексеми у родовому відмінку: *шістдесяти*.

У матеріалі було зафіксовано неправильне вживання прийменника *по*, що спричинило порушення синтаксичних норм: *великих надій по ідеальній укладці я не ставлю* [49]. Лексема *сподіватися* (*мати надію*) вимагає прийменника *на*, тобто правильно так: *Я не маю великих надій на ідеальну укладку*.

У конструкції *собі почуваюся комфортно* [60] було виявлено граматичний повтор, оскільки займенник *собі* та постфікс *-ся* мають однакову семантику. Граматично такої конструкції не повинно бути, оскільки вона є тавтологічною. Відредагований варіант: *почуваюся комфортно*. Водночас, спираючись на мовну практику використання займенника *собі*, можна стверджувати, що він має конотацію невимушеності, тому таке порушення може бути семантично виправданим.

Отже, у цьому підрозділі було проаналізовано 19 морфологічних помилок, які ми розподілили на 3 підтипи: помилки у вживанні прикметників, дієприкметників, прислівників – 11 одиниць; неправильний рід – 2 одиниці; хибне творення відмінкових форм – 4 одиниці. Один раз було помічено помилку у прийменниковій сполучці, а також граматичний повтор.

2.3 Лексичні помилки.

В обраних публікаціях нами було зафіксовано 51 порушення на лексичному рівні. Ми вважаємо доречним поділити їх на 3 підгрупи: росіянізми або кальки з російської мови, тавтологічні звороти та лексико-семантичні помилки.

До першого підтипу зараховуємо російські мовні одиниці, які перебувають поза межами української літературної мови. Наприклад, серед блогерів спостерігається тенденція до використання російських прикметників із відповідною українській мові морфологічною адаптацією: *пасмурні дні* [48, 50], *кудряве волосся* [49], *наглядний приклад* [57, 61], *мусорні пакети* [59], *сочні яблука* [63], натомість у словниках зафіксовано українські відповідники до обраних порушень: *похмурі дні*, *кучеряве волосся*, *наочний приклад*, *сміттєві пакети*, *соковиті яблука*. Дещо рідше трапляється вживання російських іменників, зокрема *почта* [55], *мука* [67], *тряпка* [72], *катишки* [74], *дирка* [57], *мебель* [52], правильні варіанти – *пошта*, *борошно*, *ганчірка*, *ковтуни*

(ковтунці), дірка, меблі. До того ж, конструкція *наводити порядок* [70] є скалькованою, правильно: *наводити лад*. Одноразово було помічено застосування помилкового дієслова *напрягтися* [53], коректний варіант – *напружитися*. Подібні порушення зафіксовано у службових частинах мови: *вот* [61], *так як* [56] замість коректних *ось* та *оскільки*.

До тавтологічних зворотів відносимо невмотивовані звукові та семантичні повтори однакових і спільнокореневих лексем. У певних випадках уникнення такого типу порушень можливе шляхом заміни одного зі слів на синонімічний відповідник. До прикладу, у синтаксичній конструкції *Згадала сьогодні, що я досі не замовила органайзери, однозначно треба їх замовити* [53] замість одного з повторюваних дієслів варто вжити лексему *зробити*, тобто правильний варіант матиме такий вигляд: *Згадала сьогодні, що я досі не замовила органайзери, однозначно треба це зробити*. У реченні *Оформила доставку «для своїх», і доставка мені обходиться просто копійки* [53] можемо вдатися до заміни першого слова *доставка* на іменник *підписка*: *Оформила підписку «для своїх», і доставка мені обходиться просто копійки*.

У конструкціях *висаджувати саджанці* [55] та *свіжовисаджені саджанці* [55] необхідно замінити два іменники на відповідники, що не спричинятимуть тавтології, наприклад, *квіти, рослини* тощо. Правильні варіанти: *висаджувати квіти та свіжовисаджені рослини*. У реченні *При декоруванні квартири я звертав увагу на те, щоб у мене було якесь освітлення, коли відключення світла* [65] наявні спільнокореневі лексеми: *освітлення* та *світло*, одну з яких можна замінити на іменник *електроенергія*. Лексико-семантичне порушення проаналізуємо далі (див. с. 26). Коректна форма: *При декоруванні квартири я звертав увагу на те, щоб у мене було якесь освітлення, коли вимикають електроенергію*.

У реченнях *Моя перемога в шоу-передачі. Знявся я в телепередачі «Найкраща оселя» на телеканалі «ТЕТ»* [58] наявні повтори лексеми *передача* та іншомовного компонента *теле-*. Нормативний варіант: *Моя перемога в шоу. Знявся я в телепередачі «Найкраща оселя» на каналі «ТЕТ»*. У конструкції *Ялинка ідеально вписалася в загальний інтер'єр самої квартири. По самій квартирі у мене багато гілок* [65] двічі фіксуємо слово *квартира*, яке можна замінити на *оселя*, та лексему *сам*, одну з яких

варто вилучити, тобто *Ялинка ідеально вписалася в загальний інтер'єр квартири. У самій оселі в мене багато гілок.*

У висловлюванні *Ось така красива настільна лампа. У неї така красива основа* [68] було виявлено повторювані прикметники *красивий*, замість одного з них можна вжити відповідник *гарний, прекрасний* тощо. До того ж, ми зафіксували часте вживання лексеми *такий*, одну з яких доречно вилучити: *Ось така красива настільна лампа. У неї гарна основа. У конструкції Вона замінить вам всі швабри, якщо ви живете в маленькій однушці. По-перше, у неї досить маленька поверхня* [72] повторюється прикметник *маленький*, замість якого варто вжити синонім, наприклад, *невеликий*. Відредагований варіант: *Вона замінить вам усі швабри, якщо ви живете в маленькій однушці. По-перше, у неї досить невелика поверхня.*

У реченні *Як бачите, навіть плями трави і більш застарілі, пожовтілі плями дуже легко і швидко відмиваються* [73] наявні дві лексеми *плями*, одну з яких можна замінити на *сліди*. Правильна форма: *як бачите, навіть сліди від трави і більш застарілі, пожовтілі плями дуже легко і швидко відмиваються. У конструкції Якщо в сушильній машині після сушки з'являються ось такі катишки, значить її давно пора почистити* [74] було виявлено спільнокореневі слова: *сушильна машина* та *сушка*. У конструкції наявний росіянізм (див. с. 23). Після редагування речення має такий вигляд: *якщо в сушильній машині після використання з'являються ось такі ковтуни, значить її давно пора почистити.*

Небажані повтори продемонстровані і в конструкції *Показую вам мої найкращі покупки з Тети. І перше, що я вам хочу показати – це органайзер для перекусів* [68]. Одне з дієслів *показати* можна замінити на синонім *подемонструвати*: *Показую вам мої найкращі покупки з Тети. І перше, що я продемонструю – це органайзер для перекусів.*

У випадках, коли попередній метод уникнення тавтології не є дієвим, необхідно вдаватися до вилучення одного з повторюваних слів. Наприклад, замість *Рознаковка посилок – це те заняття, яким я можу займатися вічно* [71] достатньо сказати *рознаковка посилок – це те, чим я можу займатися вічно* або *я можу вічно займатися рознаковкою посилок*. Подібне порушення зафіксовано у конструкції *Надумала я*

сьогодні готувати сніданок, і на сніданок у нас сьогодні буде хачапурі [50], натомість достатньо залишити другу частину складного речення, тобто сказати *на сніданок у нас сьогодні буде хачапурі*.

Для того, щоб уникнути повторів у реченні *Я купила цю швабру з надією, що вона замінить мені всі інші швабри* [72] достатньо прибрати останню лексему, тобто правильно так: *Я купила цю швабру з надією, що вона замінить мені всі інші*. Цей спосіб дієвий і для синтаксичної конструкції *знадобиться зубна щітка або будь-яка інша щітка* [73]. Відредаговане висловлювання: *знадобиться зубна або будь-яка інша щітка*. У реченнях *Перша сумка готова. Наступна сумка буде тільки для малюка* [54] необхідно вилучити одну з повторюваних лексем *сумка*. Коректна форма: *Перша сумка готова. Наступна буде тільки для малюка*.

До лексико-семантичних помилок зараховуємо конструкції, вжиті у невласивому значенні, що зумовлено семантичною інтерференцією, тобто заміною структури значень українського слова відповідною російською. Найчастіше таке трапляється за умов значної звукової подібності української та російської лексики. Наприклад, вислів *на даний момент* [68] є калькою, українські відповідники – *на цей момент, цієї миті*. Конструкції *на протязі* [51] (на позначення часу), *рахую* [60] (у значенні ‘вважати’), *відключення світла* [65], *приймати участь* [66], *закривати питання* [56], *додаток* [53] (на позначення прикладної програми), *бюджетна ціна* [48] також неузгоджені за значенням. Правильні варіанти: *протягом, вважаю, вимкнення світла, брати участь, розв’язати питання, застосунок, низька ціна*.

Вживання висловів *відправлятися* та *виглядати* у невласивих значеннях було досить частотним, що дає змогу говорити про таку тенденцію серед блогерів. Це може призвести до закріплення конструкцій в узусі та зміни мовних норм. Приклади обраного явища: *побутова хімія відправляється на перший поверх* [48]; *в косметичку відправляється* [54]; *відправитись в пологовий* [55]; *виглядає апетитно* [51]; *виглядало гармонійно* [65]; *показую, як усе це виглядає* [74]; *протираю сушку від пилу, щоб вона гарно блистіла і красиво виглядала* [74]. Правильні відповідники: *переношу хімію на перший поверх; у косметичку кладу; поїхати в пологовий; має апетитний*

вигляд; мало гармонійний вигляд; показую, який усе це має вигляд; протираю сушку від пилу, щоб вона гарно блистіла і мала красивий вигляд.

Отже, у цьому підрозділі було проаналізовано 51 лексичну помилку. Було прийнято рішення розділити їх на 3 підтипи: росіянізми – 17 одиниць, тавтологічні звороти – 19 одиниць та лексико-семантичні помилки – 15 одиниць.

2.4 Синтаксичні помилки.

У проаналізованих відеоматеріалах було виявлено 19 порушень на синтаксичному рівні, які ми вважаємо доречним поділити на 2 підгрупи: скальковані конструкції та хиби в узгодженні і керуванні.

До першої підгрупи зараховуємо неправильне вживання прийменників, наприклад, *їхати за морозильною камерою* [48]. У такому випадку поїздка відбувалася з метою купівлі, тому необхідно вжити прийменник *по*: *їхати по морозильну камеру*. Висловлювання *купити по списку* [53] та *розділяти по кольорам* [53] (хибу в узгодженні розглянемо далі (див. с. 27)) також є скалькованими, українські відповідники: *купити за списком, розділяти за кольорами*. У конструкціях на позначення часу також було зафіксовано помилки: *через тиждень* [55], *на цьому тижні* [48], *кожну неділю* [66]. Правильні варіанти: *за тиждень, цього тижня, щонеділі*. Одноразово було помічено хибне творення наказового способу за російським зразком: *давайте разом наведемо порядок* [70]. Для уникнення помилки необхідно утворити наказовий спосіб дієслова відповідно до українських мовних норм: *наведімо* або переформулювати речення: *пропоную разом навести лад*. У прикладі наявний лексичний огріх (див. с. 24).

До другої підгрупи зараховуємо помилки в узгодженні та керуванні, наприклад, *розділяти по кольорам* [53]. У цьому випадку дієслово вимагає не давального, а місцевого відмінка: *розділяти по кольорах*. Водночас зауважимо, що лексема *розділяти* вимагає прийменника *за*, а не *по*, що ми розглянули вище (див. с. 27).

Ще одним прикладом подібного порушення є вислів *йду в припіднесеному настрою* [49]. Дієслово *йти* у цьому контексті вимагає місцевого відмінка: *йду в*

припіднесеному настрої. Конструкція закупитися побутової хімії [59] є хибною, оскільки дієслово закупитися вимагає не родового, а орудного відмінка: закупитися побутовою хімією. У реченні я не рахую це прям, знаєте, космічні суми [60] також зафіксовано подібну помилку. Дієслово вважати (див с. 26) у цьому контексті вимагає орудного відмінка, тому правильна форма: я не вважаю це космічними сумами. Водночас можливий інший варіант із застосуванням сполучника що: Я не вважаю, що це космічні суми.

У висловлюванні *заплатив за однієї літри соку [64]* також наявне порушення, оскільки конструкція *заплатив за* вимагає знахідного відмінка: *заплатив за один літр соку. У фрагменті речення за 500 грам салату «Вінегрету» заплатив... [64]* власна назва теж має бути вжита у знахідному відмінку. До того ж, іменники на позначення одиниць вимірювання у родовому відмінку множини застосовуємо із закінченням *-ів*, тобто *за 500 грамів салату «Вінегрет» заплатив...* Аналогічні помилки зафіксовано у конструкціях *250 грам кеш'ю [64]*, *500 грам томатів [64]*, *250 грам пармезану [64]*, правильні форми: *250 грамів кеш'ю*, *500 грамів томатів*, *250 грамів пармезану*. У словосполученні *два лимона [62]* зафіксовано хибу, оскільки іменник необхідно узгоджувати з числівником *два* у називному відмінку множини. Правильна форма: *два лимони*.

Отже, у цьому підрозділі було проаналізовано 19 порушень на синтаксичному рівні, які ми розглянули у межах двох підгруп: скальковані конструкції – 8 одиниць та хиби в узгодженні і керуванні – 11 одиниць.

2.5 Порушення стилістичних норм.

У публікаціях було зафіксовано 7 порушень на стилістичному рівні, які ми розмежували на 2 підгрупи: невдале формулювання або довжина фраз та зловживання однотипними лексемами.

До першої підгрупи зараховуємо речення *Тому такий засіб, вирішила, що одразу повинен бути в аптечці*, яке є стилістично невдалим через порядок слів. Відредагований варіант: *Тому вирішила, що такий засіб одразу повинен бути в*

аптечці [54]. Сюди ж відносимо невдале за довжиною речення, у якому перераховано список покупок, що спричинило інші мовні помилки [64]. Їх уникнення можливе шляхом поділу цієї конструкції на менші одиниці.

До другої підгрупи відносимо невинуваті повтори слів-паразитів *сам* та його форм, наприклад, *щодо самого балкону* [65], *вписувався в сам ремонт* [65] тощо. Цю лексему необхідно прибрати з активного вжитку, унаслідок цього зміст не зміниться, а висловлювання звучатимуть стилістично краще: *щодо балкону, вписувався в ремонт* тощо. В одному з відео було зафіксовано часте застосування фрази *мені подобається* [68], натомість можна вжити синонімічні конструкції: *мені імponує, мені до вподоби, мені припало до душі*. У наступному матеріалі спостерігаємо однотипні лексеми *класний, красивий* [68], які можна замінити подібними за значенням прикметниками: *чудовий, прекрасний, кайфовий, неймовірний*. Помічаємо таку ж тенденцію зі словом *прикрашання* [69], синонімічні вирази: *декорування, оздоблення*. У ще одній відеопублікації фіксуємо надмірний вжиток прикметника *класний* [71] (на позначення аромату), замість якого можна вжити *чудовий, прекрасний, ароматний*.

Отже, ми проаналізували 7 стилістичних помилок, які розмежували на 2 підтипи: невдале формулювання або довжина фраз – 2 одиниці та зловживання однотипними лексемами – 5 одиниць.

В обстеженому матеріалі ми виокремили 135 мовних помилок: 51 лексичну, 39 орфоепічних, 19 морфологічних, 19 синтаксичних та 7 стилістичних. У відсоткових значеннях лексичні огріхи складають 37,77%, орфоепічні – 28,88%, морфологічні – 14,07%, синтаксичні – 14,07%, стилістичні – 5,18%. Також у цій частині праці було запропоновано правильні відповідники до помилок в усних публікаціях.

РОЗДІЛ 3. ПОРУШЕННЯ МОВНИХ НОРМ У ПИСЕМНОМУ МОВЛЕННІ УКРАЇНСЬКИХ БЛОГЕРІВ

3.1 Порухення орфографічних норм.

У межах цього розділу ми обстежимо 9 описів до попередньо проаналізованих відео, 8 публікацій у телеграм-каналах та 4 пости в соціальній мережі «Інстаграм», обсягом від 45 до 985 знаків із пробілами. Як і в попередній частині роботи, для виокремлення різновидів мовних помилок застосуємо критерій мовного рівня, що дозволить зафіксувати орфографічні, пунктуаційні, морфологічні, лексичні, синтаксичні та стилістичні огріхи.

В обраних публікаціях було виокремлено 22 орфографічні помилки. Ми вважаємо доречним розподілити їх у межах 4 підгруп: неправильний правопис слів разом, із дефісом, окремо; лексеми із пропущеними або зайвими буквами; помилкове використання малої літери; застосування хибної букви.

До першої підгрупи було зараховано слова, написані окремо, які, згідно з правописом, необхідно писати разом: *не важливо який у вас бюджет* [65]; *по трошки* [75]; *маленька дівчинка в середині мене* [85]; *в день я виділяю собі деякі справи* [75]; *боюсь зробити не правильно* [85] (у конструкціях наявні помилки на інших мовних рівнях (див. с. 32, 39)). Коректні варіанти: *неважливо, який у вас бюджет; потрошки; маленька дівчинка всередині мене; удень я виділяю собі деякі справи; боюся зробити неправильно*. До того ж, було зафіксовано лексеми, написані разом: *всеодно* [64, 83], *доречі* [84], хоча їх необхідно писати окремо: *все одно, до речі*. Одноразово було помічено слово *будь яку* [81], у якому необхідно застосувати дефіс: *будь-яку*.

Конструкції *привожу* [75], *підтримають* [76], *участь у сімейних питання* [76], *ми можемо просто втрати свою ідентичність* [77], *але в взагалі не розумію* [80] демонструють пропуск необхідних або застосування зайвих літер. Правильно так: *приводжу, підтримають, участь у сімейних питаннях, ми можемо просто втратити свою ідентичність, але взагалі не розумію*.

У прикладах *душе гарне* [78], *нутрціолог* [82], *зкочуються* [78], *стікер* [78], *не дивлячись не етикетки* [74] зафіксовано вживання хибної літери, що можна пояснити неуважністю або незнанням сучасних норм української літературної мови. Відредаговані варіанти: *дуже гарне, нутриціолог, скочуються, стикер, не дивлячись на етикетки*.

До четвертого підтипу відносимо вживання малої літери замість великої, зокрема на початку речень: *власним прикладом показуємо* [76], *пишіть* [81], *все під наглядом* [82] (морфологічний огріх в останній конструкції розглянемо далі (див. с. 39)). Коректні відповідники: *Власним прикладом показуємо, Пишіть, Усе під наглядом*.

Отже, у межах цього підрозділу ми розглянули 22 орфографічні помилки та поділили їх на 4 підгрупи: неправильний правопис слів разом, із дефісом, окремо – 9 одиниць; лексеми із пропущеними або зайвими буквами – 5 одиниць; помилкове використання малої літери – 3 одиниці; застосування хибної букви – 5 одиниць.

3.2 Пунктуаційні огріхи.

В обраних публікаціях було зафіксовано 85 пунктуаційних помилок. До них зараховуємо відсутність або застосування некоректних розділових знаків, а також їх безпідставну наявність. Наприклад, у конструкції *А ще я оформила підписку "Для своїх" і тому я маю безкоштовні доставки за 30 грн/міс* [53] пропущено кому між частинами складносурядного речення, крапку в кінці висловлювання та застосовано неправильні лапки. Правильний варіант: *А ще я оформила підписку «Для своїх», і тому я маю безкоштовні доставки за 30 грн/міс*.

У реченні *Моя мрія дитинства здійснилась та я заробляю на тому від чого кайфую* [58] відсутні розділові знаки перед сурядною та підрядною частинами. Морфологічну помилку розглянемо далі (див. с. 40). Відредагована конструкція: *Моя мрія дитинства здійснилася, та я заробляю на тому, від чого кайфую*.

Конструкція *Медитація на яку я не можу скасувати підписку* [62] демонструє відсутність коми для відокремлення підрядної частини та крапки в кінці

висловлювання. Коректне речення: *Медитація на яку я не можу скасувати підписку*. Аналогічні порушення виявлено у фрагменті *Тому якщо ми хочемо навчити синочка вибачатись, ми в першу чергу самі вибачаємось перед ним якщо щось зробили не так* [76]. Порушення на морфологічному та лексичному рівнях будуть проаналізовані далі (див. с. 40, 41). Відредагована конструкція: *Тому якщо ми хочемо навчити синочка перепрошувати, ми насамперед самі просимо вибачення перед ним, якщо щось зробили не так*. Приклад *У комплекті стікери якими можна прикрасити туш* [78] також демонструє відсутність коми для відокремлення підрядної частини складного речення та крапки в кінці висловлювання. У матеріалі зафіксовано орфографічний огріх (див. с. 31). Відредаговане речення: *У комплекті стікери, якими можна прикрасити туш*.

У реченні *Та не важливо який у вас бюджет, головне мати смак та ідею* [65] відсутня кома перед підрядною частиною та тире між підметом і присудком, коли один з них виражений інфінітивом. У прикладі наявне орфографічне порушення (див. с. 30). Правильна форма: *Та неважливо, який у вас бюджет, головне – мати смак та ідею*.

У синтаксичній конструкції *Підпишись щоб не пропустити* [74] пропущено кому перед підрядною частиною складного речення. Порушення на морфологічному рівні розглянемо далі (див. с. 40). Версія зі змінами: *Підпишись, щоб не пропустити*. Аналогічну пунктуаційну помилку спостерігаємо у прикладі *він завжди знає що в разі необхідності батьки допоможуть йому і підтримають його!* [76]. У прикладі зафіксовано орфографічний огріх (див. с. 30). Відредагований фрагмент: *він завжди знає, що в разі необхідності батьки допоможуть йому і підтримають його!*

Ще один приклад також демонструє відсутність розділового знака для відокремлення підрядної частини: *Робіть все що хочете і кайфуйте* [85]. У цьому ж матеріалі зафіксовано відсутність крапки в кінці висловлювання та морфологічне порушення, яке проаналізуємо пізніше (див. с. 39). Правильна конструкція має такий вигляд: *Робіть усе, що хочете, і кайфуйте*.

Речення *в день я виділяю собі деякі справи, які я хочу зробити по дому на 15 – 20 хвилин і кожен день по трошки привожу дім в порядок, але при цьому не звертаю*

увагу на інші недоліки [75] демонструє відсутність коми після складнопідрядної частини. У конструкції наявні порушення на інших мовних рівнях: орфографічному, морфологічному, лексичному, синтаксичному та стилістичному (див. с. 30, 39, 40, 44). Коректна форма: *Удень я виділяю собі 15 – 20 хвилин на справи, які хочу зробити по дому. Щодня потрошки приводжу дім до ладу, але при цьому не звертаю уваги на інші недоліки.*

У реченні *Якщо хапатись за все, що бачимо можна цілий день провести за прибиранням!* [75] пропущено розділовий знак після складнопідрядної частини. Також було зафіксовано морфологічний огріх (див. с. 40). Відредагований варіант: *Якщо хапатися за все, що бачимо, можна цілий день провести за прибиранням!* Подібне порушення було зафіксовано у конструкції *Коли дім розхламлений, немає зайвих речей, а всі потрібні речі правильно організовані прибирання стає легшим та займає менше часу і енергії* [75]. До того ж, у матеріалі пропущено крапку в кінці речення і зафіксовано морфологічну та лексичну помилки (див. с. 39, 41). Коректна форма: *Коли дім розхламлений, немає зайвих предметів, а всі потрібні речі правильно організовані, прибирання стає легшим та займає менше часу й енергії.*

У конструкції *Якщо я погано себе почуваю чи просто немає настрою прибирати, то я дозволяю собі відпочити і можу з легкістю лягти спати з непомитим ! посудом чи розкиданим одягом* [75] відсутня кома між двома частинами складного речення. У матеріалі наявна лексична помилка (див. с. 40). Правильна форма: *Якщо я погано почуваюся, чи просто немає настрою прибирати, то я дозволяю собі відпочити і можу з легкістю лягти спати з непомитим ! посудом чи розкиданим одягом.*

Складне речення *Ми не говоримо не роби так, а завжди пояснюємо чому так робити не варто і до чого це може привести* [76] демонструє відсутність розділових знаків перед підрядними частинами та в кінці конструкції, а також неправильне оформлення прямої мови. У матеріалі зафіксовано порушення лексичних норм (див. с. 41). Відредагована версія: *Ми не говоримо: «Не роби так», – а завжди пояснюємо, чому так вчиняти не варто, і до чого це може призвести.*

У конструкції власним прикладом показуємо що те чого ми його вчимо для нас не просто слова! [76] зафіксовано відсутність ком для відокремлення підрядних частин. Також у матеріалі виявлено орфографічне порушення (див. с. 31). Змінений фрагмент тексту має такий вигляд: *Власним прикладом показуємо, що те, чого ми його вчимо, для нас не просто слова!* Аналогічні пунктуаційні помилки наявні у реченні В @staff_women_ фінальний розпродаж до -41% тому біжіть в магазин поки є розміри [84]. У матеріалі наявні морфологічні огріхи (див. с. 39). Конструкція із внесеними змінами: *У @staff_women_ фінальний розпродаж до -41%, тому біжіть у магазин, поки є розміри.*

Фрагмент *наприклад куди ми їдемо гуляти ми вирішуємо разом* [76] демонструє відсутність розділових знаків між частинами складного речення, у кінці висловлювання та для відокремлення вставного слова. Правильна версія: *наприклад, куди ми їдемо гуляти, ми вирішуємо разом.*

У реченні *До речі Геворг дуже засмучується що не буде бачити Амірана пів місяця* [79] зафіксовано відсутність розділових знаків перед підрядною частиною та для відокремлення вставної конструкції. Відредагований приклад: *До речі, Геворг дуже засмучується, що не буде бачити Амірана пів місяця.*

У складному реченні *Каже що коли я приїду, теж забере його від мене щоб я зрозуміла* [79] зафіксовано відсутність ком перед підрядними частинами, а також крапки у кінці висловлювання. виправлений фрагмент тексту: *Каже, що коли я приїду, теж забере його від мене, щоб я зрозуміла.* У прикладі *Дивіться куди мене занесло* [80] знову помічаємо пропущену кому перед підрядною частиною складного речення. Правильно так: *Дивіться, куди мене занесло.* Аналогічне порушення фіксуємо у конструкції *Але в взагалі не розумію яка саме мені потрібна* [80]. У матеріалі зафіксовано орфографічний огріх (див. с. 30). Відредагований варіант: *Але взагалі не розумію, яка саме мені потрібна.*

У складній безсполучниковій конструкції *Думаю не тільки мені буде корисно* [81] було виявлено відсутність розділового знака між двома її частинами. До того ж, у кінці висловлювання пропущено крапку. Змінене речення має такий вигляд: *Думаю, не тільки мені буде корисно.* Відсутність коми між частинами безсполучникової

конструкції зафіксовано і в наступному матеріалі для аналізу: *Як думаєте друга сукня сподобалась?* [83]. У цьому прикладі наявне морфологічне порушення (див. с. 40). Правильна форма: *Як думаєте, друга сукня сподобалася?*

У складнопідрядному реченні *Скоро розкажу які свої звички я змінила* [82] немає коми перед підрядною частиною та крапка в кінці конструкції. Відредагований варіант: *Скоро розкажу, які свої звички я змінила*. Не фіксуємо розділового знака для відокремлення складнопідрядної частини речення спостерігаємо і в конструкції *Бренд про який хочеться розповідати* [84]. Відредагований фрагмент тексту: *Бренд, про який хочеться розповідати*.

У конструкції *Але я вдячна що бренду не всеодно на репутацію і клієнтів, рада, що вони відреагували це рідкість* [83] немає коми перед підрядною частиною, двокрапки між двома частинами складного речення, коли наступна розкриває зміст попередньої, та крапки в кінці висловлювання. У прикладі наявне порушення орфографічних норм (див. с. 30). Правильний варіант: *Але я вдячна, що бренду не все одно на репутацію і клієнтів, рада, що вони відреагували: це рідкість*.

У реченні *Дуже люблю доречі також їхню білизну дуууже зручна, висока посадка, ідеально сідає і тканина* 🧡💖🌸 [84], як і в попередньому випадку, було виявлено відсутність двокрапки між двома частинами складного речення, коли друга розкриває зміст першої. До того ж, не фіксуємо ком для відокремлення вставної конструкції та сурядної частини. У прикладі наявні порушення орфографічних та лексичних норм (див. с. 30, 42). Відредаговане речення: *Надзвичайно люблю, до речі, також їхню білизну: дуууже зручна, висока посадка, має ідеальний вигляд на тілі, і тканина* 🧡💖🌸. Зазначимо, що використання емодзі замість лексем може слугувати способом уникнення помилок, якщо людина не впевнена у знаннях мовних норм.

Відсутність двокрапки фіксуємо і в наступному прикладі: *Я дуже боюсь, боюсь зробити не правильно, боюсь що це абсолютно нове для мене, боюсь що не зможу вивчити, купа страхів* [85]. У матеріалі також пропущено коми перед підрядними частинами складного речення. На інших мовних рівнях було виокремлено орфографічне та морфологічне порушення (див. с. 30, 40). Конструкція із внесеними

змінами: *Я дуже боюся: боюся зробити неправильно, боюся, що це абсолютно нове для мене, боюся, що не зможу вивчити, купа страхів.*

У реченні *Мрії мають здійснюватись, знаєте як тішиться маленька дівчинка в середині мене?* [85] відсутній розділовий знак перед підрядною частиною. Крім того, зафіксовано орфографічну та морфологічну помилки (див. с. 30, 40). Конструкція після редагування: *Мрії мають здійснюватися, знаєте, як тішиться маленька дівчинка всередині мене?*

У складному реченні *А які у вас дитячі мрії чи не боїтесь вчитись новому?* [85] пропущено кому між двома його частинами. В обраному матеріалі для аналізу наявний і морфологічний огріх (див. с. 40). Конструкція зі змінами: *А які у вас дитячі мрії, чи не боїтесь вчитися новому?*

У наступному проаналізованому матеріалі зафіксовано безпідставну наявність коми у першій частині складної синтаксичної конструкції та відсутність розділового знака між двома її частинами: *Тому, приєднуйся до команди тишнокосиків щоб мати здорове волосся* [86]. Відредагована версія: *Тому приєднуйся до команди тишнокосиків, щоб мати здорове волосся.*

Складна синтаксична конструкція як *визначити жирну і легку маски і підбірки масок в збережених «маски»* [86] демонструє відсутність знака пунктуації між двома її частинами. У прикладі наявні морфологічна та лексична помилки (див. с. 39, 43). Речення зі змінами: *як визначити жирну і легку маски, і їх підбірки у збережених «маски».*

Наступний фрагмент тексту демонструє відсутність розділових знаків для відокремлення дієприслівникового звороту: *сушу там все не дивлячись навіть не етикетки* [74]. У прикладі зафіксовано порушення на орфографічному та морфологічному рівнях (див. с. 31, 39). Після внесених змін конструкція має такий вигляд: *сушу там усе, не дивлячись навіть на етикетки.*

Дієприслівниковий зворот не відокремлено і в цьому реченні: *І наша задача правильно розставити свої кордони, щоб залишатись собою, адже ідучи за чийось уявленнями ми можемо просто втрати свою ідентичність* [77]. До того ж, у конструкції пропущено тире між підметом та присудком, який виражений

інфінітивом, та крапку в кінці висловлювання. У прикладі зафіксовано помилки на орфографічному, морфологічному та синтаксичному рівнях (див. с. 30, 40, 44). Речення після редагування: *І наша задача – правильно розставити свої кордони, щоб залишатися собою, адже ідучи за чиймись уявленнями, ми можемо просто втратити свою ідентичність.*

Речення *чистий опрятний одяг та легкий макіяж дуже круто піднімають мені настрій* [75] демонструє відсутність коми між однорідними означеннями та крапки в кінці висловлювання. У прикладі зафіксовано лексичний огріх (див. с. 40). Змінений варіант: *чистий, охайний одяг та легкий макіяж дуже круто піднімають мені настрій.* Аналогічну пунктуаційну помилку зафіксовано у фрагменті речення *душе гарне делікатне сяйво* [78]. У прикладі наявне орфографічне порушення (див. с. 31). Виправлена конструкція: *дуже гарне, делікатне сяйво.*

Натомість у наступній конструкції зафіксовано застосування зайвої коми між однорідними додатками: *Має спф, та доглядові компоненти, контролює вироблення шкіряного жиру* [78]. Зазначимо, що використання цього розділового знака можливе за умови відсутності сполучника *та*. Тобто у цьому випадку можливі два варіанти редагування: *Має спф та доглядові компоненти, контролює вироблення шкіряного жиру* або *Має спф, доглядові компоненти, контролює вироблення шкіряного жиру.*

У конструкції *Діліться своїми секретами?* [75] немає підстав для застосування знака питання, натомість необхідно використати знак оклику: *Діліться своїми секретами!* Водночас зауважимо, що вживання знака питання можливе у випадку іншого формулювання: *Поділіться своїми секретами?*

У наступному фрагменті тексту, а саме у другому реченні, фіксуємо застосування тире в неправильній позиції: *Я – це я! А ти це – ти!* [77]. Згідно з чинним правописом, цей знак пунктуації використовуємо перед словом *це*, а не після нього. Зауважимо, що ця помилка може бути наслідком неуважності, оскільки перше речення з паралельною структурою написано коректно. Правильний варіант: *Я – це я! А ти – це ти!* Натомість у наступному реченні тире перед лексею *це* відсутнє: *Звичайно цікавитися думкою та досвідом інших це важливо, але остаточне рішення за Вами!* [77]. До того ж, пропущено кому для відокремлення вставного слова. Синтаксична

конструкція зі змінами: *Звичайно, цікавитися думкою та досвідом інших – це важливо, але остаточне рішення за Вами!*

Наступний фрагмент речення демонструє відсутність тире між підметом та іменною частиною складеного присудка: *@olenanovomodna прекрасна хореограф* [85]. У прикладі виявлено синтаксичну помилку (див. с. 43). Правильний варіант: *@olenanovomodna – прекрасна хореографиня*.

У реченні *Матусі діліться вашими порадами стосовно прикорму* [81] пропущено кому для відокремлення звертання. Відредагована конструкція: *Матусі, діліться вашими порадами стосовно прикорму*.

Подібну пунктуаційну помилку фіксуємо у прикладі *Але всеодно у нас дешевше як у Європі, це факт* [64]. У цьому випадку пропущено розділовий знак для відокремлення порівняльного звороту. У прикладі наявне порушення орфографічних та синтаксичних норм (див. с. 30, 44). Змінене речення має такий вигляд: *Але все одно у нас дешевше, ніж у Європі, це факт*.

До того ж, було виявлено конструкції із пропущеними розділовими знаками в кінці висловлювань. Окрім раніше проаналізованих випадків, можемо навести ще декілька прикладів: *Магнолії з сторінки @klumba_net* [55]; *Чекаю вас в коментарях* [60]; *В відео я роблю макіяж косметикою Pastel* [78]; *Ти прийшов в цей світ не для того, щоб відповідати моїм очікуванням та уявленням* [77]; *Як я не втомлююсь від щоденної рутини* [75] (у прикладах наявні морфологічні огріхи (див. с. 39, 40)); *Через місяць прикорм ☺* [81] (у конструкції зафіксовано синтаксичну помилку (див. с. 44)); *Так, це забирає багато часу, але я кайфую 😊* [82]. Зважаючи на велику кількість порушень такого типу, можна говорити про тенденцію ігнорування розділових знаків у кінці речень. Найчастіше це обумовлено використанням емодзі або закінченням абзаців.

Отже, у цьому підрозділі було проаналізовано 85 пунктуаційних помилок. Задля логічного та послідовного викладу матеріалу було прийнято рішення не розділяти їх на підгрупи, однак зазначимо, що у межах складних синтаксичних конструкцій ми виокремили 41 одиницю, простих речень – 20 одиниць, а також було зафіксовано 24 випадки із пропущеним розділовим знаком у кінці висловлювання.

3.3 Морфологічні помилки.

У матеріалі для аналізу було виявлено 29 морфологічних огріхів, які ми розмежували на 3 підгрупи: порушення правил уживання префіксів *у-*, *в-* та прийменників *у*, *в*, *і*, *й*, *з*, *зі*, *із*; помилки у застосуванні постфіксів *-ся*, *-сь*; некоректне творення лексем.

До першої підгрупи було зараховано конструкції, які демонструють порушення правил уживання прийменника *в*: *чекаю вас в коментарях* [60], *прийшов в цей світ* [77], *біжить в магазин* [84], *розповідаю інформацію з книг і наукових джерел в блозі* [86], *підбірки масок в збережених* [86], *в відео* [78], *в когось* [81], *в @staff_women_ фінальний розпродаж* [84]. Відповідно до чинного правопису, між двома приголосними звуками, а також на початку речень перед наступними приголосними застосовуємо прийменник *у*. Правильні форми: *чекаю вас у коментарях*, *прийшов у цей світ*, *біжить у магазин*, *розповідаю інформацію з книг і наукових джерел у блозі*, *підбірки масок у збережених*, *у відео*, *у когось*, *у @staff_women_ фінальний розпродаж*.

У конструкціях *сушу там все* [74], *пишіть все* [81], *робіть все* [85], *вже* [82], *все* [82] (на початку речень), *в день* [75] зафіксовано вживання хибного префікса *в-*. Зазначимо: проаналізувавши речення з останньою конструкцією, ми виявили, що мало бути вжито не прийменник з іменником, а прислівник (див. с. 30), тому коректно писати цю лексему разом, відповідно, *в-* є не прийменником, а префіксом. Згідно з правописом, на початку речень та після попереднього приголосного звука вживаємо префікс *у-*, тобто *сушу там усе*, *пишіть усе*, *робіть усе*, *уже*, *усе* (на початку речень), *удень*.

Одноразово було зафіксовано прийменник *і* між двома голосними звуками: *часу і енергії* [75], правильно – *часу й енергії*, а також прийменник *з* перед префіксом *с-*: *магнолії з сторінки* [55], коректно – *магнолії зі сторінки*.

До другої підгрупи зараховуємо конструкції, що демонструють неправильне вживання постфікса *-сь*. Наприклад, *здійснилась* [58], *підпишись* [74], *вибачатись*

[76], *здійснюватись* [85], *боюсь* [85] (перед розділовими знаками на письмі, які характеризуються паузами у мовленні), *сподобалась* [83] (у кінці речення), *хапатись за все* [75], *залишатись собою* [77], *втомлююсь від* [75]. Відповідно до правопису, постфікс *-ся* застосовуємо перед розділовим знаком на письмі, який характеризується паузою у мовленні, у кінці синтаксичної конструкції, а також перед наступним приголосним звуком. Правильні відповідники: *здійснилася, підпишися, вибачатися, здійснюватися, боюся, сподобалася, хапатися за все, залишатися собою, втомлююся від*. До того ж, було зафіксовано конструкцію *боїтесь вчитись* [85]. У складеному дієслівному присудку одне з дієслів має постфікс *-ся*, а інше – *-сь*, тобто *боїтесь вчитися* або *боїтеся вчитись*.

До третьої підгрупи було віднесено два випадки неправильного творення лексем: *зволужуюча база* [78], *сяючий фініш* [78]. Як було зазначено раніше, прикінцеві форманти *учий(-ючий)* та *-ачий(-ячий)* в активних дієприкметниках теперішнього часу не є притаманними для української мови, тож правильні відповідники – *зволужувальна база, фініш із сьйвом*.

Отже, у цьому підрозділі було проаналізовано 29 морфологічних помилок, які ми розділили на 3 підгрупи: порушення правил уживання префіксів *у-, в-* та прийменників *у, в, і, й, з, зі, із* – 17 одиниць; помилки у застосуванні постфіксів *-ся, -сь* – 10 одиниць; некоректне творення лексем – 2 одиниці.

3.4 Лексичні огріхи.

У проаналізованих матеріалах було виявлено 21 порушення лексичних норм, які ми розділимо на 3 підтипи: росіянізми, лексико-семантичні помилки, тавтологічні звороти.

До першої підгрупи зараховуємо конструкції *приводити в порядок* [75], *почувати себе* [75], *опрятний* [75]. Вони є кальками з російської мови, натомість маємо українські відповідники: *приводити до ладу, почуватися, охайний*.

До другого підтипу відносимо неузгоджені за значенням конструкції, зумовлені семантичною інтерференцією. Наприклад, *фільтр знаходиться внизу* [74], *до чого це*

може привести [76], гарно виглядають [78], в першу чергу [76], вибачатись перед ним [76]. Правильні форми: *фільтр перебуває внизу (або фільтр розташований внизу), до чого це може призвести, мають гарний вигляд, передусім (насамперед), просити вибачення.*

У межах третьої підгрупи було виявлено небажані повтори. До прикладу, у реченні *Новий стандарт якості очистки молока, який дозволяє зберегти натуральний смак молока* [67] двічі фіксуємо слово *молоко*. У цьому випадку уникнення тавтології можливе шляхом вилучення одного з них або його заміни займенником, тобто *Новий стандарт якості очистки молока, який дозволяє зберегти натуральний смак* або *Новий стандарт якості очистки молока, який дозволяє зберегти його натуральний смак.*

У конструкції *Коли дім розхламлений, немає зайвих речей, а всі потрібні речі правильно організовані прибирання стає легшим та займає менше часу і енергії* [75] уникнення небажаних повторів можливе шляхом заміни одного зі слів *речі* на синонімічний вираз: *Коли дім розхламлений, немає зайвих предметів, а всі потрібні речі правильно організовані, прибирання стає легшим та займає менше часу й енергії.* У прикладі зафіксовано порушення пунктуаційних та морфологічних норм (див. с. 33, 39).

Такий самий спосіб уникнення тавтології буде дієвим для наступного речення: *Ми не говоримо не роби так, а завжди пояснюємо чому так робити не варто і до чого це може привести* [76]. Дієслово *робити* необхідно замінити на синонімічний відповідник, наприклад, *вчиняти*. У прикладі наявні пунктуаційні помилки та лексико-семантичний огріх (див. с. 33, 41). Відредагована синтаксична конструкція: *Ми не говоримо: «Не роби так», – а завжди пояснюємо, чому так вчиняти не варто, і до чого це може призвести.*

У реченні *Тому якщо ми хочемо навчити синочка вибачатись, ми в першу чергу самі вибачаємось перед ним* [76] необхідно замінити повторювану лексему *вибачатись*. Один із можливих відповідників – дієслово *перепрошувати*. Конструкція зі змінами: *Тому якщо ми хочемо навчити синочка перепрошувати, ми насамперед*

самі просимо вибачення перед ним, якщо щось зробили не так. У прикладі зафіксовано пунктуаційні, морфологічну, лексико-семантичні помилки (див. с. 32, 40, 41).

Задля уникнення тавтології у реченні *База – зволожуюча, шкіра наче сяє зсередини, вирівнює і розгладжує тон шкіри* [78] необхідно змінити формулювання. Відредагована конструкція: *Зволожувальна база вирівнює і розгладжує тон шкіри, після чого вона наче сяє зсередини*. У прикладі наявні морфологічна та стилістична помилки (див. с. 40, 45).

У фрагменті тексту *Туш SHOW BY PASTEL SHOW YOUR LOOK 24 з стійкості – популярна туш, робить панорамний погляд. У комплекті стікери якими можна прикрасити туш* [78] необхідно вилучити два іменники *туш*. Це можливо здійснити шляхом зміни формулювання: *Популярна туш SHOW BY PASTEL SHOW YOUR LOOK 24 з стійкості робить панорамний погляд. У комплекті стікери, якими можна прикрасити упакування*. У прикладі зафіксовано орфографічну та пунктуаційні помилки (див. с. 31, 32).

У реченнях *Через місяць прикорм ☺ Матусі діліться вашими порадами стосовно прикорму* [81] фіксуємо два іменники *прикорм*. Уникнення тавтології у цьому випадку можливе шляхом вилучення одного з повторюваних слів: *За місяць прикорм ☺. Матусі, діліться вашими порадами*. У прикладі наявні пунктуаційні та синтаксична помилки (див. с. 38, 44).

У конструкції *Дуже люблю доречі також їхню білизну дуууже зручна, висока посадка, ідеально сідає і тканина* 🧡💖🌟 [84] фіксуємо одразу два лексичні повтори: прислівники *дуже* та спільнокореневі слова *посадка, сідає*. Відредаговане речення: *Надзвичайно люблю, до речі, також їхню білизну: дуууже зручна, висока посадка, має ідеальний вигляд на тілі, і тканина* 🧡💖🌟. У прикладі зафіксовано орфографічний та пунктуаційні огріхи (див. с. 30, 35).

Речення *@olenapovotodna прекрасна хореограф, дякую за терпіння і прекрасний проведений час* [85] демонструє вживання повторюваних лексем *прекрасний*, одну з яких можна замінити синонімічним відповідником, наприклад, *чудовий, неймовірний* тощо. У результаті редагування синтаксична конструкція набула

такого вигляду: *@olenapovomodna – чудова хореографія, дякую за терпіння і прекрасно проведений час*. У прикладі зафіксовано пунктуаційний та синтаксичні огріхи (див. с. 38, 43).

У фрагменті синтаксичної конструкції *як визначити жирну і легку маски і підбірки масок в збережених «маски»* [86] фіксуємо повтори іменника *маска*. У прикладі наявні порушення пунктуаційних та морфологічних норм (див. с. 36, 39). Відредаговане речення: *як визначити жирну і легку маски, і їх підбірки у збережених «маски»*.

Речення *Під час виховання дитини я в першу чергу контролюю свої емоції та поведінку, а не дитини* [76] демонструє застосування повторюваних іменників *дитина*. У цьому випадку для уникнення тавтології необхідно вилучити останню частину складної синтаксичної конструкції: *Під час виховання дитини я передусім контролюю свої емоції та поведінку*. У прикладі зафіксовано лексико-семантичну та стилістичну помилки (див. с. 41, 45).

Отже, у цьому підрозділі було проаналізовано 21 лексичну помилку. Їх ми розмежували на 3 підгрупи: росіянізми – 3 одиниці, лексико-семантичні помилки – 6 одиниць, тавтологічні звороти – 12 одиниць.

3.5 Порушення синтаксичних норм.

У проаналізованих публікаціях було виявлено 8 синтаксичних помилок: 7 із них стосуються узгодження та керування, а також зафіксовано одну похибку в ускладненій синтаксичній конструкції.

Ми почнемо аналіз синтаксичних огріхів із помилок в узгодженні та керуванні. Наприклад, у конструкції *прекрасна хореограф* [85] прикметник та іменник наділені ознаками різних родів: жіночого та чоловічого відповідно. Для коректного узгодження необхідно застосувати обидві лексеми у формі жіночого роду: *прекрасна хореографія* або *прекрасна хореографка*. У фразі *прекрасний проведений час* [85] фіксуємо ненавмисну заміну прислівника *прекрасно* прикметником *прекрасний*, тобто правильна форма: *прекрасно проведений час*.

У фрагменті речення *одяг буде чистіше* [74] також спостерігаємо хибу: дієслово вимагає прикметника у формі орудного відмінка, а не прислівника, тобто правильно так: *одяг буде чистішим*. Ще один приклад обраного явища – фраза *не звертаю увагу* [75]. У цьому випадку дієслово вимагає іменника у родовому, а не знахідному відмінку: *не звертаю уваги*.

Порушення такого ж типу спостерігаємо у наступному фрагменті: *ідучи за чийось уявленнями* [77]. Іменник вимагає займенника в орудному, а не давальному відмінку, тобто правильна форма така: *ідучи за чиймись уявленнями*. У фразах на позначення часу також було зафіксовано огріхи: *через місяць* [81], *кожен день* [75], коректно – *за місяць, щодня*.

В ускладненій порівняльним зворотом синтаксичній конструкції *Але всеодно у нас дешевше як у Європі, це факт* [64] застосовано сполучник *як*, що може призвести до зміни початкового значення. Тож у цьому випадку краще вжити сполучник *ніж*: *Але все одно у нас дешевше, ніж у Європі, це факт*. У прикладі виявлено орфографічну та пунктуаційну помилки (див. с. 30, 38).

Отже, у цьому підрозділі було проаналізовано 8 синтаксичних помилок, які ми розмежували на 2 підтипи: хиби в узгодженні і керуванні – 7 одиниць та похибки в ускладнених синтаксичних конструкціях – 1 одиниця.

3.6 Стилiстичнi помилки.

У матеріалі для аналізу було виявлено 3 стилістичні помилки, які ми розподілимо на 2 підтипи: невдала довжина синтаксичних конструкцій та некоректне формулювання речень.

До першого підтипу зараховуємо фрагмент тексту *в день я виділяю собі деякі справи, які я хочу зробити по дому на 15 – 20 хвилин і кожен день по трошки привожу дім в порядок, але при цьому не звертаю увагу на інші недоліки* [75]. Ця конструкція є занадто довгою, що ускладнює сприйняття інформації та спричиняє виникнення помилок на інших мовних рівнях. Зокрема йдеться про орфографічні, пунктуаційний, морфологічний, лексичний, синтаксичні огріхи (див. с. 30, 32, 39, 40, 44). У результаті

редагування речення набуло такого вигляду: *Удень я виділяю собі 15 – 20 хвилин на справи, які хочу зробити по дому. Щодня потрошки приводжу дім до ладу, але при цьому не звертаю уваги на інші недоліки.*

До другого підтипу відносимо синтаксичну конструкцію *Під час виховання дитини я в першу чергу контролюю свої емоції та поведінку, а не дитини* [76]. У цьому випадку невдале формулювання призвело до лексичних помилок (див. с. 41, 43). Для того, аби речення мало стилістично кращий вигляд, необхідно вилучити останню частину: *Під час виховання дитини я передусім контролюю свої емоції та поведінку.*

Подібне порушення наявне у конструкції *База – зволожуюча, шкіра наче сяє зсередини, вирівнює і розгладжує тон шкіри* [78]. Через невдале формулювання з'являється недоречна семантика: *шкіра вирівнює і розгладжує тон*. Для уникнення такого явища необхідно відредагувати обране речення: *Зволожувальна база вирівнює і розгладжує тон шкіри, після чого вона наче сяє зсередини.* До того ж, у конструкції наявні морфологічна та лексична помилки (див. с. 40, 42).

У проаналізованих матеріалах було виявлено 3 стилістичні помилки, які ми розподілили на 2 підтипи: невдала довжина синтаксичних конструкцій – 1 одиниця та некоректне формулювання речень – 2 одиниці.

Ми розглянули 168 мовних помилок: пунктуаційні – 85 одиниць, морфологічні – 29, орфографічні – 22, лексичні – 21, синтаксичні – 8, стилістичні – 3. У відсоткових значеннях пунктуаційні огріхи складають 50,59%, морфологічні – 17,26%, орфографічні – 13,09%, лексичні – 12,5%, синтаксичні – 4,76%, стилістичні – 1,78%. Також у цій частині праці було запропоновано правильні відповідники до помилок у писемних публікаціях.

ВИСНОВКИ

Досліджуючи мовні помилки в соціальних мережах та месенджерах українських блогерів, ми виявили, що такі застосунки швидко набувають популярності. Як наслідок, у багатьох користувачів виникає зацікавленість у веденні власного блогу, однак більшість з них не звертають належної уваги на правильність мовлення, а це може спричинити поширення хибних норм серед населення, що підтверджує практичну значущість обраної нами теми. Актуальність роботи підтверджується тим, що серед науковців зростає інтерес до мовних помилок у соціальних мережах, однак ще не було проведено детальних досліджень, які би стосувалися порушень мовних норм у діяльності блогерів упродовж 2024 – 2025 років.

Метою праці було обстеження мовних неточностей у соціальних мережах та месенджерах українських блогерів задля виявлення типових помилок. Спершу ми розглянули історію дослідження мовних огріхів, після чого охарактеризували їх різновиди, виявили причини та наслідки їхнього виникнення, створили перелік способів, які допомогли б їх уникнути, а також розглянули найчастотніші серед українців мовні помилки в інтернеті. Безпосередньо у процесі аналізу ми дослідили усне та писемне мовлення українських блогерів на матеріалі 39 публікацій у соціальних мережах «Тікток», «Інстаграм» та месенджері «Телеграм». У розмовних відео найчастотнішими були лексичні помилки (37,77%), а серед них – тавтологічні звороти. Орфоепічні становлять 28,88% обстежених хиб. Переважно вони полягають у неправильній акцентуації. Було зафіксовано 14,07% морфологічних огріхів, серед яких найчастотнішими були помилки у вживанні прикметників, дієприкметників, прислівників. Порушення на синтаксичному рівні становлять 14,07%, переважно було зафіксовано хиби в узгодженні та керуванні. Стилістичних помилок було виявлено 5,18%. Найбільш поширеними серед них є зловживання однотипними лексемами.

У текстових публікаціях найчастіше траплялися пунктуаційні помилки (50,59%), а серед них – неправильні розділові знаки у межах складних речень. Морфологічних огріхів було виявлено 17,26%, зокрема йдеться про недотримання правил милозвучності. Орфографічні становлять 13,09%, найпоширенішими огріхами

є неправильне написання слів разом, окремо та з дефісом. Лексичних помилок було зафіксовано 12,5%, з яких найчастотнішою є тавтологія. Порухення на синтаксичному рівні становлять 4,76%. Переважно вони полягають у неправильному узгодженні та керуванні. Найменш частотними були стилістичні хиби (1,78%), зокрема йдеться про невдале формулювання речень. Загальна статистика така: пунктуаційні огріхи – 28,05%, лексичні – 23,76%, морфологічні – 15,84%, орфоепічні – 12,87%, синтаксичні – 8,91%, орфографічні – 7,26%, стилістичні – 3,3%.

Наявність неточностей в українському мовленні блогерів може мати негативні наслідки як для них самих, так і для населення країни загалом. Зацікавленість потенційних підписників може зникнути, якщо інфлюенсер припускається великої кількості мовних помилок. До того ж, якщо обидві сторони не перевіряють інформацію, це може спричинити поширення хибних норм української літературної мови.

Отже, вивчення мовних помилок у сучасному контенті має велике значення та перспективу. Блогери формують комунікативні навички своєї аудиторії, тому важливо, щоб вони не припускалися мовних неточностей. До того ж, у такий спосіб простіше привернути увагу потенційних підписників. Ця робота може допомогти інфлюенсерам створювати контент, не порушуючи норм української літературної мови. На основі проведеного дослідження можна створити поради для вчителів, які допоможуть зрозуміти, на що потрібно звернути увагу впродовж навчального процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Арешенков Ю. Стилiстика української мови : навч. посiб. 3-тє вид. Кривий Рiг : КрДПУ, 2007. 47 с.
2. Бабiй А., Турлюк С. Комунiкативна компетентнiсть – основа професiйної дiяльностi спецiалiста. *Молодий вчений*. 2023. № 1.1 (113.1). С. 1–5.
3. Бацевич Ф. Девiацiя комунiкативна. *Словник термiнiв мiжкультурної комунiкацiї*. Киiв, 2007. С. 41.
4. Бацевич Ф. Девiацiя мовна. *Словник термiнiв мiжкультурної комунiкацiї*. Киiв, 2007. С. 41.
5. Бацевич Ф. Нариси з лiнгвiстичної прагматики : монографiя. Львiв : ПАiС, 2010. 335 с.
6. Брiцин В., Анищенко Л. Стаття Шарля Баллi «*Syntaxe de la modalit  explicite*» («Синтаксис експлицитної модальностi») i сучасна лiнгвiстика. *Мовознавство*. 2021. № 3. С. 43–51.
7. Гарбар I., Гарбар А. Граматичнi анормативи у професiйному мовленнi. *Науковий вiсник Мiжнародного гуманiтарного унiверситету. Серiя : Фiлологiя*. 2022. № 58. С. 41–44.
8. Головата Л. Анормативнiсть у мовленнєвiй дiяльностi вчителiв фiзичної культури. *Мовознавчий вiсник. Збiрник наукових праць*. 2010. № 11. С. 278–281.
9. Грибань А. Дидактичнi iгри як засiб навчання української мови в умовах НУШ. *Теорiя i практика сучасної освiти та науки в Україні у свiтлi iдей К. Д. Ушинського (1823/1824-1870/1871) : Матерiали всеукр. науково-практ. студент. конф., 29 берез. 2024 р. Чернiгiв, 2024. С. 54–55.*
10. Гриценко Т. Українська мова за професiйним спрямуванням : навч. посiб. Киiв : Центр учб. лiт., 2010. 624 с.
11. Дзюбак Н. Помилка як об'єкт наукового вивчення. *Науковi працi Кам'янець-Подiльського нацiонального унiверситету iменi Iвана Огiєнка. Фiлологiчнi науки*. 2014. № 35. С. 9–11.

- 12.Єрмоленко С. Увага: помилки в усній і писемній мові. *Культура слова*. 2012. № 76. С. 170.
- 13.Климова К. Формування правописної компетентності здобувачів нефілологічних спеціальностей університетів у контексті реалізації державної мовної політики в Україні. *Слобожанський науковий вісник. Серія: Філологія*. 2023. № 4. С. 85–89.
- 14.Клярська Г., Тарасенко О. Особливості мови інтернет-спілкування (на прикладі україномовних користувачів). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2018. Т. 3, № 32. С. 49–52.
- 15.Кравчук М. Мовні помилки в українській рекламі : курсова робота. Київ, 2023. 29 с.
- 16.Кулик О., Рубан І. Мовна й мовленнєва особистість: проблема дефініцій. *Теоретична і дидактична філологія*. 2014. № 17. С. 76–89.
- 17.Кулішенко Л. Плеоназм і тавтологія у діловому мовленні. *Новітня філологія*. 2011. № 40. С. 96–106.
- 18.Куляс П. Типологія помилок : підручник-монографія. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. 464 с.
- 19.Літкович Ю., Ковальчук Л., Киричук Л. Лінгвістичні особливості спілкування в соціальних мережах. *Академічні студії. Серія: Гуманітарні науки*. 2023. № 1. С. 68–75.
- 20.Мариненко І. Лексико-семантичні особливості сучасної політичної реклами. *Наукові записки. Серія: філологічні науки*. 2013. № 118. С. 117–122.
- 21.Мислива-Бунько І. Функціонування росіянізмів у мові волинських мас-медіа ХХІ століття. *Науковий журнал*. 2015. № 1 (3). С. 149–159.
- 22.Михайличенко Н. Усне мовлення та мовна компетенція українських публічних осіб: естетичні засади. *Теле- та радіожурналістика*. 2015. № 14. С. 282–287.
- 23.Ніколаєва Т. Лексико-семантичні аспекти мови соціальних мереж. *Закарпатські філологічні студії*. 2019. Т. 2, № 9. С. 96–101.
- 24.Олексенко О. Художні сенси граматичних помилок (у світлі теорії Анрі (Генрі) Фрея). *Мислення – мова – мовлення. Від Г. Гійома до Л. М. Мінкіна: століття авангардистських ідей* : матеріали Міжнар. конф. з акт. проблем лінгвістики та дидактики, м. Харків, 11–12 жовт. 2024 р. Харків, 2024. С. 21–25.

25. Орфоепія. *Словник української мови: в 11 тт.* / АН УРСР. Інститут мовознавства / ред. І. Білодід. Київ. Т. 5. С. 751.
URL: http://ukrlit.org/slovnyk/slovnyk_ukrainskoi_movy_v_11_tomakh/orfоепія (дата звернення: 22.04.2025).
26. Плющ М. Граматика української мови. Морфеміка. Словотвір. Морфологія : підручник. 2-ге вид. Київ : Вид. Дім «Слово», 2010. 328 с.
27. Пономарів О. Стилїстика сучасної української мови. 3-тє вид. перероб. і доповн. Тернопіль : Навч. кн. – Богдан, 2000. 248 с.
28. Пунктуація. *Словник української мови: в 11 тт.* / АН УРСР. Інститут мовознавства / ред. І. Білодід. Київ. Т. 7. С. 389.
URL: http://ukrlit.org/slovnyk/slovnyk_ukrainskoi_movy_v_11_tomakh/пунктуація (дата звернення: 22.04.2025).
29. Рїпей М. Росїянізми "так", "таким чином" у газетних матеріалах. *Українська мова* : період. вид. 4-тє вид. Львів, 2011. С. 72–76.
30. Сегін Л. Українська пунктуація: здобутки, проблеми, перспективи опису та кодифїкації. *Українська мова*. 2018. № 3. С. 80–91.
31. Селїванова О. Проблема диференціяції перекладацьких трансформацій. *Нова філологія*. 2012. № 50. С. 201–208.
32. Серажим К. Робота редактора з текстом: спроба аналізу причин виникнення помилок. *Історія, теорія й практика журналістики, видавничої справи та редагування*. С. 111–115.
33. Склїренко В. Історія українського наголосу. Дїєслово. *Мовознавство*. 2018. № 1. С. 66–72.
34. Сьогодні в Україні пройде Радїодиктант-2024: коли і де слухати, куди надсилати текст. *Новини України - останні новини України сьогодні - УНІАН*.
URL: <https://www.unian.ua/society/radiodiktant-2024-koli-bude-hto-chitaye-de-sluhati-yaki-prizi-12778017.html> (дата звернення: 22.04.2025).
35. Терехова С. Структура мови у сучасній науці про мову: рівні мови і рівні лїнгвістичного аналізу. *Проблеми семантики слова, речення та тексту*. 2013. № 30. С. 286–291.

- 36.Терещенко С. Анормативи в усному й писемному мовленні студентів-нефілологів. *Стратегії міжкультурної комунікації в мовній освіті сучасних університетів* : зб. матеріалів ІХ Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 24 квіт. 2024 р. Київ, 2024. С. 152–156.
- 37.Томіленко Л. Русизми (росіянізми) в українській перекладній лексикографії початку ХХ ст. *Мовознавство*. 2017. № 1. С. 71–79.
- 38.Турчина А. Лексична міжмовна омонімія у слов'янських мовах. *Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур. Пам'яті академіка Леоніда Булаховського*. 17-те вид. Київ, 2012. С. 121–126.
- 39.Українська мова: Енциклопедія / НАН України, Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні, Інститут української мови; редкол.: В. М. Русанівський (співголова), О. О. Тараненко (співголова), М. П. Зяблюк та ін. 2-ге вид., випр. і доп. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
- 40.Чуба Г. Міжмовна омонімія як джерело помилок при вивченні української мови студентами-поляками. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. 2015. № 11. С. 90–96.
- 41.Шульська Н. Помилконебезпечні морфологічні явища в мові українських ЗМІ. *Масова комунікація: історія, сьогодення, перспективи*. 2015. № 7/8. С. 122–127.
- 42.Ющенко С. Мовна недосконалість Закону України "Про вибори народних депутатів України" та її наслідки для роботи дільничних виборчих комісій. Дні науки Національного університету "Києво-Могилянська академія" на факультеті правничих наук, 2012-2013 : тези наукових доповідей та повідомлень [на конференції 5 грудня 2012 р. та круглих столах 24 та 29 січня 2013 р.] : тези наук. доп. та повідомл., Київ, 2013. С. 183–187.
- 43.Яворський А. Типові мовні помилки на сторінках друкованих ЗМІ Кам'янецьчини. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки*. 2012. № 29 (1). С. 121–125.
- 44.Bally Ch. Syntaxe de la modalité explicite. Cahiers Ferdinand de Saussure. Genève, 1942. P. 3–13.

45. Frei, H. La grammaire des fautes : introduction à la linguistique fonctionnelle ; assimilation et différenciation, brièveté et invariabilité, expressivité. Genève: Slatkine Reprints, 1982. 317 p.
46. George H. Common errors in language learning; insights from English; a basic guide to the causes and preventions of students' errors in foreign language learning. Rowley, Mass: Newbury House Publishers, 1972. 212 p.
47. Hinterhuber H. Sigmund Freud, Rudolf Meringer and Carl Mayer: slips of the tongue and mis-readings. The history of a controversy. *Sigmund Freud, Rudolf Meringer und Carl Mayer: Versprechen und Verlesen. Von der Geschichte einer Kontroverse zu den Erkenntnissen der modernen Linguistik*. 2007. P. 291 – 301.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

48. URL: <https://vm.tiktok.com/ZMhp28dar/> (дата звернення: 10.05.2025).
49. URL: <https://vm.tiktok.com/ZMkqjb12p/> (дата звернення: 10.05.2025).
50. URL: <https://vm.tiktok.com/ZMk3Q52gH/> (дата звернення: 10.05.2025).
51. URL: <https://vm.tiktok.com/ZMkK5sHX2/> (дата звернення: 10.05.2025).
52. URL: <https://vm.tiktok.com/ZMBBNbdej/> (дата звернення: 10.05.2025).
53. URL: <https://vm.tiktok.com/ZMBUQKyRN/> (дата звернення: 11.05.2025).
54. URL: <https://vm.tiktok.com/ZMB9jET5x/> (дата звернення: 11.05.2025).
55. URL: <https://vm.tiktok.com/ZMBQrQdcB/> (дата звернення: 12.05.2025).
56. URL: <https://vm.tiktok.com/ZMBVaYWsJ/> (дата звернення: 12.05.2025).
57. URL: <https://vm.tiktok.com/ZMBuUKBkR/> (дата звернення: 12.05.2025).
58. URL: <https://vm.tiktok.com/ZMBnTqo31/> (дата звернення: 12.05.2025).
59. URL: <https://vm.tiktok.com/ZMBCc7Xay/> (дата звернення: 14.05.2025).
60. URL: <https://vm.tiktok.com/ZMBC3amEv/> (дата звернення: 14.05.2025).
61. URL: <https://vm.tiktok.com/ZMBCTYWpf/> (дата звернення: 14.05.2025).
62. URL: <https://vm.tiktok.com/ZMBCT4xn9/> (дата звернення: 15.05.2025).
63. URL: <https://vm.tiktok.com/ZMBCKLbA8/> (дата звернення: 15.05.2025).
64. URL: <https://vm.tiktok.com/ZMBCo6G2y/> (дата звернення: 16.05.2025).
65. URL: <https://vm.tiktok.com/ZMBXWrkxS/> (дата звернення: 16.05.2025).
66. URL: <https://vm.tiktok.com/ZMB4uBY7x/> (дата звернення: 16.05.2025).
67. URL: <https://vm.tiktok.com/ZMB4HeTsV/> (дата звернення: 17.05.2025).
68. URL: <https://vm.tiktok.com/ZMB4HgR4P/> (дата звернення: 17.05.2025).
69. URL: <https://vm.tiktok.com/ZMB4CevVr/> (дата звернення: 17.05.2025).
70. URL: <https://vm.tiktok.com/ZMBnTtSsa/> (дата звернення: 17.05.2025).
71. URL: <https://vm.tiktok.com/ZMBVPaHX8/> (дата звернення: 18.05.2025).
72. URL: <https://vm.tiktok.com/ZMBVP8dxd/> (дата звернення: 18.05.2025).
73. URL: <https://vm.tiktok.com/ZMBVavsYR/> (дата звернення: 18.05.2025).
74. URL: <https://vm.tiktok.com/ZMBVuCWt4/> (дата звернення: 18.05.2025).
75. URL: https://t.me/kvitko_tati2/1313 (дата звернення: 21.05.2025).

76. URL: https://t.me/kvitko_tati2/1323 (дата звернення: 21.05.2025).
77. URL: https://t.me/kvitko_tati2/1578 (дата звернення: 22.05.2025).
78. URL: https://t.me/kvitko_tati2/1618 (дата звернення: 22.05.2025).
79. URL: <https://t.me/c/1670266123/271> (дата звернення: 23.05.2025).
80. URL: <https://t.me/c/1670266123/368> (дата звернення: 23.05.2025).
81. URL: <https://t.me/c/1670266123/416> (дата звернення: 23.05.2025).
82. URL: <https://t.me/c/1670266123/475> (дата звернення: 23.05.2025).
83. URL: <https://www.instagram.com/reel/DIb8GegiEYb/?igsh=eXMyZGNqdXJ3NW0x>
(дата звернення: 24.05.2025).
84. URL: <https://www.instagram.com/reel/DFdNEo5CXI7/?igsh=MTZ5MTNibTJrdnh0dw==>
(дата звернення: 24.05.2025).
85. URL: <https://www.instagram.com/reel/DGN-es9iANx/?igsh=MTc5M2lkNXB3NDF5cg==> (дата звернення: 24.05.2025).
86. URL: <https://www.instagram.com/reel/DCUtpbECgLY/?igsh=MXNqY2VnOXUwN2p2bA==>
(дата звернення: 24.05.2025).